

Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (desmitā palāta paplašinātā sastāvā)

2022. gada 22. jūnijā *

Valsts atbalsts – Somijas gaisa transporta tirgus – Atbalsts, ko Somija sniegusi *Finnair* saistībā ar Covid-19 pandēmiju – Aviosabiedrības rekapitalizācija, ko veic tās publiskie un privātie īpašnieki – proporcioniāli iepriekš pastāvošajai īpašumtiesību struktūrai – Lēmums necelt iebildumus – Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem – Pasākums, kas paredzēts nopietnu traucējumu novēršanai kādas dalībvalsts tautsaimniecībā – Atkāpe no dažām pagaidu regulējuma prasībām – Atbalsta pozitīvās un negatīvās ietekmes uz tirdzniecības apstākļiem un neizkropļotas konkurences saglabāšanu neizsvēršana – Vienlīdzīga attieksme – Brīvība veikt uzņēmējdarbību – Pakalpojumu sniegšanas brīvība – Pienākums norādīt pamatojumu

Lietā T-657/20,

Ryanair DAC, Sordsa [*Swords*] (Īrija), ko pārstāv *F.-C. Laprévote, V. Blanc, E. Vahida, S. Rating* un *I.-G. Metaxas-Maranghidis*, advokāti,

prasītāja,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *L. Flynn, S. Noë* un *F. Tomat*, pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta

Francijas Republika, ko pārstāv *T. Stéhelin* un *P. Dodeller*, pārstāvji,

un

Somijas Republika, ko pārstāv *H. Leppo* un *A. Laine*, pārstāves,

personas, kas iestājušās lietā,

VISPĀRĒJĀ TIESA (desmitā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs *A. Kornezovs* [*A. Kornezov*], tiesneši *E. Butidžidžs* [*E. Buttigieg*], *K. Kovalika-Baņčika* [*K. Kowalik-Bańczyk*], *G. Hese* [*G. Hesse*] (referents) un *D. Petrliks* [*D. Petrлік*],

* Tiesvedības valoda – angļu.

sekretārs: I. Polalis [*I. Pollalis*], administrators,

ņemot vērā tiesvedības rakstveida daļu,

pēc tiesas sēdes 2021. gada 8. decembrī

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar savu prasību, kas pamatota ar LESD 263. pantu, prasītāja *Ryanair DAC* lūdz atcelt Eiropas Komisijas Lēmumu C(2020) 3970 *final* (2020. gada 9. jūnijs) par valsts atbalstu SA.57410 (2020/N) – Somija Covid-19: *Finnair* rekapitalizācija (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”).

Tiesvedības priekšvēsture

- 2 2020. gada 3. jūnijā Somijas Republika saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu paziņoja Komisijai par atbalsta pasākumu rekapitalizācijas (akciju emisijas) veidā tādā apmērā, kas, ņemot vērā galīgos tiesību piešķiršanas nosacījumus, var sasniegt no 499 līdz 512 miljoniem EUR (turpmāk tekstā – “attiecīgais pasākums”). Jaunās akcijas tika piedāvātas visiem atbalsta saņēmējas *Finnair, Plc* (turpmāk tekstā – “saņēmēja” vai “*Finnair*”) akcionāriem proporcionāli to kapitāla daļām.
- 3 Attiecīgais pasākums ir balstīts uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu. Tas notika pēc valsts garantijas piešķiršanas *Finnair*, kuru Komisija savā Lēmumā C(2020) 3387 *final*, (2020. gada 18. maijs) par valsts atbalstu SA.56809 (2020/N) – Somija Covid-19: *Finnair* piešķirtā valsts garantija (turpmāk tekstā – “lēmums par valsts garantiju”) atzina par saderīgu ar iekšējo tirgu, ņemot vērā Komisijas 2020. gada 19. marta paziņojuma “Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā” (OV 2020, C 91 I, 1. lpp.), kas grozīts 2020. gada 3. aprīlī un 8. maijā (turpmāk tekstā – “pagaidu regulējums”), 3.2. un 3.4. punktu. Šī valsts garantija attiecās uz 90 % no 600 miljonu EUR aizdevuma, ko *Finnair* saņēma no pensiju fonda.
- 4 2020. gada 9. jūnijā Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu, ar kuru tā nolēma necelt iebildumus pret attiecīgo pasākumu, pamatojoties uz to, ka tas ir saderīgs ar iekšējo tirgu saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu. Komisija izvērtēja katra pasākuma, kas ietilpst kopējā darījumā, proti, valsts garantijas un rekapitalizācijas, saderīgumu. It īpaši tā pārbaudīja, vai abu pasākumu vienlaicīga pastāvēšana rada sekas un pārbaudīja, vai šīs iespējamās kumulatīvās sekas ir saderīgas ar iekšējo tirgu.

Lietas dalībnieku prasījumi

- 5 Prasītājas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
 - atcelt apstrīdēto lēmumu;
 - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

- 6 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
 - noraidīt prasību kā nepieņemamu vai kā nepamatotu;
 - piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 7 Francijas Republika un Somijas Republika lūdz Vispārējo tiesu prasību noraidīt.

Juridiskais pamatojums

- 8 Prasības pamatošanai prasītāja izvirza četrus pamatus par, pirmkārt, LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta pārkāpumu, otrkārt, diskriminācijas aizlieguma principa, pakalpojumu sniegšanas brīvības principa un brīvības veikt uzņēmējdarbību principa pārkāpumu, treškārt, tās procesuālo tiesību pārkāpumu un, ceturtkārt, pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi.

Par pieņemamību

- 9 Komisija, kuru atbalsta Francijas Republika, apstrīd pirmo trīs pamatu pieņemamību. Komisija apgalvo, ka prasītājam nav tiesību vērsties pret apstrīdētā lēmuma pamatotību, jo tā nav pierādījusi, ka ir būtiski ietekmēta tās konkurences pozīcija Somijas gaisa transporta tirgū. Prasītāja esot vienīgi norādījusi, ka 2020. gada vasarā tā sniedza pakalpojumus maršrutā Helsinki (Somija)–Vīne (Austrija), bet esot paziņojusi par to izbeigšanu. Tādējādi Komisija šaubās arī par to, ka prasītāja ir pierādījusi, ka tā ir ieinteresētā puse, jo tā nav iesniegusi nevienu pierādījumu tam, ka tā konkurē ar atbalsta saņēmēju.
- 10 Prasītāja apstrīd šīs iebildes par nepieņemamību.
- 11 Jāatgādina – tad, kad Komisija pieņem lēmumu necelt iebildumus, pamatojoties uz Padomes Regulas (ES) 2015/1589 (2015. gada 13. jūlijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV 2015, L 248, 9. lpp.), 4. panta 3. punktu, kā tas ir šajā lietā, tā ne tikai atzīst attiecīgos pasākumus par saderīgiem ar iekšējo tirgu, bet arī netieši atsakās sākt LESD 108. panta 2. punktā un minētās regulas 6. punkta 1. punktā paredzēto formālo izmeklēšanas procedūru (pēc analogijas skat. spriedumu, 2011. gada 27. oktobris, Austrija/*Scheucher-Fleisch* u.c., C-47/10 P, EU:C:2011:698, 42. punkts un tajā minētā judikatūra). Ja pēc iepriekšējas izskatīšanas Komisija konstatē, ka paziņotais pasākums rada šaubas par tā saderību ar iekšējo tirgu, tai, pamatojoties uz Regulas 2015/1589 4. panta 4. punktu, ir jāpieņem lēmums par LESD 108. panta 2. punktā un minētās regulas 6. panta 1. punktā paredzētās formālās izmeklēšanas procedūras sākšanu. Saskaņā ar šo pēdējo minēto tiesību normu šādā lēmumā attiecīgā dalībvalsts un ieinteresētās personas tiek aicinātas noteiktā laikā, kas parasti nepārsniedz vienu mēnesi, iesniegt savus apsvērumus (pēc analogijas skat. spriedumu, 2011. gada 24. maijs, Komisija/*Kronoply* un *Kronotex*, C-83/09 P, EU:C:2011:341, 46. punkts).
- 12 Šajā lietā Komisija pēc iepriekšējas izskatīšanas nolēma necelt iebildumus pret attiecīgo pasākumu, jo atbilstoši LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktam tas esot saderīgs ar iekšējo tirgu. Tā kā formālā izmeklēšanas procedūra netika sākta, ieinteresētajām pusēm, kuras būtu varējušas iesniegt apsvērumus šajā posmā, šī iespēja ir liegta. Lai to labotu, tām ir atzītas tiesības Savienības tiesā apstrīdēt Komisijas lēmumu nesākt formālo izmeklēšanas procedūru. Tādējādi prasība, kuru cēlusi ieinteresētā puse LESD 108. panta 2. punkta izpratnē un kuras mērķis ir panākt apstrīdētā lēmuma atcelšanu, ir pieņemama, ja šīs prasības iesniedzējs vēlas aizsargāt

- procesuālās tiesības, kas tam izriet no pēdējās minētās tiesību normas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 18. novembris, *NDSHT/Komisija*, C-322/09 P, EU:C:2010:701, 56. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 13 Ņemot vērā Regulas 2015/1589 1. panta h) punktu atbalsta saņēmēja uzņēmuma konkurents neapšaubāmi ir “ieinteresētā puse” LESD 108. panta 2. punkta izpratnē (spriedums, 2020. gada 3. septembris, *Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland u.c./Komisija*, C-817/18 P, EU:C:2020:637, 50. punkts; šajā nozīmē skat. arī spriedumu, 2010. gada 18. novembris, *NDSHT/Komisija*, C-322/09 P, EU:C:2010:701, 59. punkts).
 - 14 Pretēji tam, ko apgalvo Komisija un Francijas Republika, prasītāja juridiski pietiekami ir pierādījusi, ka tā bija *Finnair* konkurente. Proti, tā paskaidroja, ka tā sniedz pasažieru gaisa pārvadājumu pakalpojumus no Somijas un uz to jau vairāk nekā 17 gadu. Tāpat nav strīda par to, ka prasītājai pirms Covid-19 pandēmijas sākuma bija šo pakalpojumu tirgus daļa, kaut arī neliela. Prasītāja arī norādīja, ka 2019. gadā tā bija pārvadājusi vairāk nekā 100 000 pasažieru no Somijas un uz to un ka tās sākotnējā lidojumu plānā pirms Covid-19 pandēmijas sākuma 2020. gada vasaras sezonā bija iecerēti seši maršruti no trim Somijas lidostām. Prasītāja arī paskaidroja, un tas nav apstrīdēts, ka pandēmija Somijā vairāk skāra prasītājas nekā saņēmēja darbības.
 - 15 Pretēji Komisijas apgalvotajam šo secinājumu neatspēko fakts, ka prasītāja Covid-19 pandēmijas dēļ pārtrauca pakalpojumu sniegšanu Somijā. Ņemot vērā šī sprieduma 14. punktā izklāstītos faktus un apstākļus, kas bija šo pakalpojumu sniegšanas pārtraukšanas pamatā, ir jākonstatē, ka tā visticamāk bija tikai pagaidu rakstura un ka konkurences attiecības starp prasītāju un saņēmēju prasības pieteikuma iesniegšanas brīdī nebija beigušās (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 2. septembris, *NeXovation/Komisija*, C-665/19 P, EU:C:2021:667, 63. punkts). Turklāt prasītāja tiesas sēdē norādīja, ka tā atkal veic lidojumus no Somijas un uz to.
 - 16 No tā izriet, ka prasītāja, kas konkurē ar atbalsta saņēmēju, ir pierādījusi, ka tā ir ieinteresētā puse Regulas 2015/1589 1. panta h) punkta izpratnē, jo tai ir interese nodrošināt to procesuālo tiesību aizsardzību, kas tai izriet no LESD 108. panta 2. punkta.
 - 17 Šajā lietā no prasības pieteikuma 33.–39. punkta izriet, ka ar savu prasību prasītāja vēlas vienīgi panākt procesuālo tiesību, kas tai ir saskaņā ar LESD 108. panta 2. punktu, ievērošanu, kaut arī tikai trešais pamats ir vērst uz tās tiesību aizsardzību. Tādēļ prasība ir jāatzīst par pieņemamu daļā, kurā prasītāja atsauca uz savu procesuālo tiesību pārkāpumu. Tāpēc ir jānosaka, kuri prasības pamati var būt pieņemami, ciktāl to mērķis ir pierādīt minēto pārkāpumu.
 - 18 Trešais pamats, kura mērķis ir panākt prasītājas procesuālo tiesību ievērošanu, ir pieņemams. Turklāt jāatgādina, ka tai, lai pierādītu savu procesuālo tiesību pārkāpumu, ir tiesības izvirzīt argumentus, lai pierādītu, ka konstatējums par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, pie kura Komisija ir nonākusi, ir kļūdains, kas *a fortiori* pierāda, ka Komisijai, izvērtējot šī pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, bija jābūt šaubām. Tātad šajā lietā Vispārējā tiesa drīkst pēc būtības pārbaudīt prasītājas pirmo divu pamatu argumentus, uz kuriem tā atsauca trešā pamata ietvaros, lai pārliecinātos, vai tie var apstiprināt tās skaidri izvirzīto pamatu par tādu šaubu esamību, kas pamatotu LESD 108. panta 2. punktā paredzētās procedūras sākšanu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 13. jūnijs, *Ryanair/Komisija*, C-287/12 P, nav publicēts, EU:C:2013:395, 57.–60. punkts, un 2019. gada 6. maijs, *Scor/Komisija*, T-135/17, nav publicēts, EU:T:2019:287, 77. punkts).

- 19 Attiecībā uz ceturto pamatu par apstrīdētā lēmuma pamatojuma neesamību ir jāuzsver, ka pienākuma norādīt pamatojumu neizpilde ir uzskatāma par būtisku procedūras noteikumu pārkāpumu un ir absolūts pamats, kas Savienības tiesai ir jāizvirza pēc savas ierosmes un neattiecas uz apstrīdētā lēmuma tiesiskumu pēc būtības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1998. gada 2. aprīlis, Komisija/*Sytraval* un *Brink's France*, C-367/95 P, EU:C:1998:154, 67.–72. punkts).

Par lietas būtību

- 20 Vispirms jāatgādina, ka tāda lēmuma necelt iebildumus, kāds ir apstrīdētais lēmums, kas pamatots ar Regulas 2015/1589 4. panta 3. punktu, tiesiskums ir atkarīgs no tā, vai Komisijai, paziņotā pasākuma iepriekšējas izskatīšanas posmā, izskatot tās rīcībā esošo informāciju un pierādījumus, objektīvi vajadzēja rasties šaubām par šī pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, ņemot vērā, ka šādu šaubu gadījumā ir jāsāk oficiālā izmeklēšanas procedūra, kurā var piedalīties minētās regulas 1. panta h) punktā minētās ieinteresētās personas (pēc analogijas skat. spriedumus, 2020. gada 3. septembris, *Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland* u.c./Komisija, C-817/18 P, EU:C:2020:637, 80. punkts, un 2021. gada 2. septembris, Komisija/*Tempus Energy* un *Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 38. punkts).
- 21 Lēmuma necelt iebildumus, kas pieņemts iepriekšējas izskatīšanas procedūras beigās, tiesiskums Savienības tiesai jāvērtē, pamatojoties ne tikai uz informāciju, kāda bija Komisijas rīcībā lēmuma pieņemšanas brīdī, bet arī uz elementiem, kuri varēja būt tās rīcībā (spriedumi, 2021. gada 29. aprīlis, *Achemos Grupé* un *Achema*/Komisija, C-847/19 P, nav publicēts, EU:C:2021:343, 41. punkts, un 2021. gada 2. septembris, Komisija/*Tempus Energy* un *Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 42. punkts).
- 22 Pierādījumi par šaubu esamību par attiecīgā atbalsta saderību ar iekšējo tirgu, kas jāmeklē gan apstākļos, kādos tika pieņemts lēmums neizvirzīt iebildumus, gan šī lēmuma saturā, ir jāiesniedz personai, kas lūdz atcelt šo lēmumu, pamatojoties uz konsekventu netiešo pierādījumu kopumu (spriedumi, 2020. gada 3. septembris, *Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland* u.c./Komisija, C-817/18 P, EU:C:2020:637, 82. punkts, un 2021. gada 2. septembris, Komisija/*Tempus Energy* un *Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 40. punkts).
- 23 Šajā lietā, pārbaudot apstrīdētā lēmuma tiesiskumu, Vispārējai tiesai ir jāpārbauda prasītājas izvirzītie argumenti, kuru mērķis ir pierādīt, ka pēc iepriekšējas izskatīšanas Komisijai būtu vajadzējis šaubīties par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu Regulas 2015/1589 4. panta 3. un 4. punkta izpratnē.

Par trešo pamatu – prasītājas procesuālo tiesību pārkāpumu

- 24 Trešais pamats, kurā prasītāja atsaucas arī uz pirmo un otro pamatu, ir sadalīts sešās daļās, kas attiecas uz dažādiem netiešiem pierādījumiem tam, ka Komisijai esot vajadzējis būt šaubām šī jēdziena Regulas 2015/1589 4. panta izpratnē.

– *Par LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta pārkāpuma netiešo pierādījumu, jo attiecīgais pasākums nenovēršot nopietnus traucējumus Somijas tautsaimniecībā*

- 25 Būtībā prasītāja pārmet Komisijai, ka tā nav pierādījusi, ka attiecīgais pasākums bija paredzēts, lai novērstu nopietnus traucējumus Somijas tautsaimniecībā.

- 26 Komisija, kuru atbalsta Francijas Republika un Somijas Republika, apstrīd šo argumentāciju.
- 27 Jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu atbalstu, kas sniegts, lai novērstu nopietnus traucējumus dalībvalsts tautsaimniecībā, var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu.
- 28 LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkts ir atkāpe no LESD 107. panta 1. punktā paredzētā vispārējā principa par valsts atbalsta nesaderību ar iekšējo tirgu. Tādēļ tas jāinterpretē šauri (skat. spriedumu, 2014. gada 9. aprīlis, Grieķija/Komisija, T-150/12, nav publicēts, EU:T:2014:191, 146. punkts un tajā minētā judikatūra). LESD 107. panta 1. punktā ir precizēts, ka atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko “jebkādā citā veidā” piešķir no valsts līdzekļiem, nav saderīgs ar iekšējo tirgu. Tātad LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkts ir piemērojams individuālam atbalstam (spriedums, 2021. gada 14. aprīlis, *Ryanair/Komisija (Finnair I; Covid-19)*, T-388/20, pārsūdzēts apelācijā, EU:T:2021:196, 32. punkts).
- 29 Atbilstoši judikatūrai Komisija var atzīt atbalstu par saderīgu ar LESD 107. panta 3. punktu tikai tajā gadījumā, ja tā var konstatēt, ka atbalsts veicina to mērķu sasniegšanu, ko uzņēmums normālos tirgus apstākļos nevarētu panākt pats ar saviem līdzekļiem. Citiem vārdiem sakot, attiecīgo pasākumu nevar atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja tas uzlabo uzņēmuma, kurš saņem atbalstu, finansiālo stāvokli, bet šis uzlabojums nav nepieciešams, lai sasniegtu LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā norādīto mērķi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 14. janvāris, *Kronoply/Komisija*, T-162/06, EU:T:2009:2, 65. punkts un tajā minētā judikatūra; šajā nozīmē skat arī spriedumu, 2021. gada 14. aprīlis, *Ryanair/Komisija (Finnair I; Covid-19)*, T-388/20, pārsūdzēts apelācijā, EU:T:2021:196, 33. punkts).
- 30 Pirmkārt, ir jānorāda, ka pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā nav prasīts, lai attiecīgais atbalsts pats par sevi varētu novērst nopietnus traucējumus attiecīgās dalībvalsts tautsaimniecībā. Ja Komisija konstatē nopietnus traucējumus kādas dalībvalsts tautsaimniecībā, turklāt citi šajā pantā paredzētie nosacījumi ir izpildīti, šai valstij var atļaut piešķirt valsts atbalstu atbalsta shēmas vai individuāla atbalsta veidā, kas palīdz novērst šos nopietnos traucējumus. Tādējādi varētu būt runa par vairākiem atbalsta pasākumiem, no kuriem katrs atsevišķi sniedz ieguldījumu šī mērķa sasniegšanā. Līdz ar to nevar tikt prasīts, lai atbalsta pasākums būtu pamatots ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, tam pašam par sevi jānovērš nopietni traucējumi kādas dalībvalsts tautsaimniecībā (2021. gada 14. aprīlis, *Ryanair/Komisija (Finnair I; Covid-19)*, T-388/20, pārsūdzēts apelācijā, EU:T:2021:196, 41. punkts).
- 31 Šādos apstākļos prasītāja, pamatojoties tikai uz to, ka šis pasākums pats par sevi nevar novērst nopietnos traucējumus Somijas tautsaimniecībā, kurus radījis Covid-19 uzliesmojums, nevar pārņemt Komisijai, ka tā atzinusi, ka attiecīgais pasākums atbilst LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem.
- 32 Otrkārt, ciktāl prasītāja apgalvo, ka attiecīgais pasākums nenovērš nopietnus traucējumus Somijas tautsaimniecībā, bet gan, gluži pretēji, tos padziļina, sniedzot labumu vienīgi *Finnair*, ir jāpārbauda, vai Komisija ir pamatoti atzinusi, ka šis pasākums saskaņā ar iepriekš 29. punktā izklāstīto judikatūru veicina šī LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā paredzētā mērķa sasniegšanu.
- 33 Šajā lietā prasītāja neapstrīd ne to, ka Covid-19 pandēmija ir radījusi nopietnus traucējumus Somijas tautsaimniecībā, ne arī to, ka gaisa transporta nozari kopumā īpaši skar pandēmijas izraisītā krīze.

- 34 Prasītāja neapstrīd arī secinājumu, saskaņā ar kuru valsts garantija un attiecīgais pasākums ir tik cieši saistīti, ka tie jāuzskata par vienu intervences pasākumu.
- 35 Šo divu pasākumu mērķis būtībā ir sniegt *Finnair* pietiekamu likviditāti, lai saglabātu tās darbotiespēju un gaisa transporta pakalpojumus laikā, kad Covid-19 pandēmija nopietni traucē Somijas tautsaimniecībai kopumā, un izvairīties no tā, ka iespējamā *Finnair* maksātnespēja radītu vēl lielākus traucējumus šīs dalībvalsts tautsaimniecībā (apstrīdētā lēmuma 41. apsvērums).
- 36 Šajā ziņā Komisija apstrīdētajā lēmumā uzskatīja, ka *Finnair* bankrots vai iziešana no tirgus varētu nopietni traucēt Somijas tautsaimniecību, ņemot vērā *Finnair* būtisko lomu valsts iekšējo un starptautisko savienojumu nodrošināšanā, kā arī tās ekonomisko un sociālo nozīmi daudziem piegādātājiem un darba ņēmējiem Somijā, un līdz ar to secināja, ka *Finnair* piemērotie pasākumi palīdzēja īstenot vienu no LESD 107. panta 3. punktā minētajiem mērķiem, proti, novērst smagus traucējumus šīs valsts tautsaimniecībā (apstrīdētā lēmuma 84.–86. apsvērums).
- 37 Pirmām kārtām, ir jākonstatē, ka *Finnair* uzturēja iekšējo un starptautisko maršrutu tīklu, kas nodrošināja Somijas savienojamību. Proti, *Finnair* bija galvenais gaisa pārvadātājs Somijā ar gandrīz 15 miljoniem pārvadātu pasažieru 2019. gadā jeb 67 % no visiem pasažieriem, kas togad pārvadāti uz Somiju, no tās un Somijas iekšienē. *Finnair* apkalpoja lielāko daļu Somijas reģionālo lidostu un tai bija plašs starptautisko maršrutu tīkls – vairāk kā 100 savienojumu – ar ko Somija tika savienota ar galvenajiem darījumu centriem Eiropā un citos pasaules reģionos (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 14. aprīlis, *Ryanair/Komisija (Finnair I; Covid-19)*, T-388/20, pārsūdzēts apelācijā, EU:T:2021:196, 45. un 57. punkts)
- 38 Turklāt *Finnair* bija galvenā kravu aviopārvadājumu operatore Somijā un tai bija plašs Āzijas maršrutu tīkls. Lai gan šis tīkls ir būtisks tirdzniecībai starp Somijas un Āzijas uzņēmumiem, tas bija vēl jo svarīgāks saistībā ar Covid-19 pandēmijas izraisīto krīzi. Proti, *Finnair* ik dienu veica kravu pārvadājumus uz Dienvidkoreju, Ķīnu un Japānu, lai apmierinātu Somijas pieprasījumu pēc zālēm un medicīnas ierīcēm vīrusa apkarošanai (spriedums, 2021. gada 14. aprīlis, *Ryanair/Komisija (Finnair I; Covid-19)*, T-388/20, pārsūdzēts apelācijā, EU:T:2021:196, 47. punkts)
- 39 Otrām kārtām, ir jānorāda, tāpat kā to ir darījusi Komisija apstrīdētajā lēmumā, ka *Finnair* bija liela ekonomiskā un sociālā nozīme Somijā. Proti, *Finnair* 2017. gadā bija sešpadsmitā nozīmīgākā sabiedrība Somijā, pateicoties ieguldījumam šīs valsts iekšzemes kopproduktā (IKP) ar pievienoto vērtību 600 miljoni EUR, un 2019. gadā tajā strādāja aptuveni 6800 darbinieki.
- 40 Prasītāja apgalvo, ka šie skaitļi nav pietiekami, salīdzinot tos ar Somijas IKP (aptuveni 241 miljards EUR 2019. gadā) vai ar kopējo nodarbināto personu skaitu (2,5 miljoni darbinieku), lai attaisnotu attiecīgo pasākumu. Tomēr, kaut arī *Finnair* pievienotā vērtība veido tikai daļu no Somijas IKP un *Finnair* darbinieki ir tikai daļa no Somijā nodarbināto personu skaita, tas nevar atspēkot *Finnair* nozīmi šai tautsaimniecībai. Pietiek atgādināt, ka *Finnair* viena pati pārvadāja 67 % no visiem pasažieriem no Somijas, uz to un tās iekšienē un ka tā bija vienīgā aviosabiedrība, kura veica regulārus pārvadājumus uz lielāko daļu Somijas reģionālo lidostu visu gadu. 50 % no *Finnair* pārvadātajiem pasažieriem šos iekšzemes lidojumus izmantoja profesionālām vajadzībām. *Finnair* tāpat ir būtiska loma pasažieru gaisa pārvadājumos valstī, kurā klimata un ģeogrāfijas dēļ citi transporta veidi ne vienmēr ir apmierinoša alternatīva aviācijai. Turklāt pandēmijas laikā *Finnair* sadarbojās ar *Huoltovarmuusketus* (Valsts ārkārtas apgādes aģentūra, Somija) un izmantoja tās starptautisko tīklu, lai apmierinātu Somijas pieprasījumu pēc nepieciešamā aprīkojuma cīņai ar Covid-19 pandēmiju. Attiecīgo zāļu un medicīnas ierīču apgādes nodrošināšana ir stratēģiski svarīga gan Somijas iedzīvotāju veselības aizsardzībai, gan

pārvietošanās ierobežojumu mazināšanai un Somijas tautsaimniecības ātrākai atjaunošanai. Daudzi Somijas uzņēmumi rēķinājās ar *Finnair* sniegtajiem kravas pārvadājumu pakalpojumiem, un daži no tiem arī rēķinājās ar *Finnair* iepirkumiem. Proti, 2019. gadā *Finnair* no saviem piegādātājiem – tostarp 40 % Somijas uzņēmumu – veica iepirkumus par 1,9 miljardiem EUR (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 14. aprīlis, *Ryanair/Komisija (Finnair I; Covid-19)*, T-388/20, pārsūdzēts apelācijā, EU:T:2021:196, 44.–53. punkts).

- 41 Ņemot vērā šos apstākļus, Komisija pamatoti uzskatīja, ka *Finnair* būtiskās lomas Somijas iekšējās un starptautiskās savienojamības nodrošināšanā un tās ekonomiskās un sociālās nozīmes dēļ daudziem Somijas piegādātājiem un darba ņēmējiem attiecīgais pasākums – pretēji prasītājas apgalvotajam – sekmēja LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā minētā mērķa sasniegšanu, proti, novērst nopietnus traucējumus šīs valsts tautsaimniecībā un nekādā gadījumā nepadziļināja traucējumus Somijas ekonomikā, kā to apgalvo prasītāja.
- 42 Pārējie argumenti, ko prasītāja izvirzījusi šajā sakarā, šo secinājumu nevar mainīt.
- 43 Pirmkārt, attiecībā uz iepriekšējiem Komisijas lēmumiem, kas pieņemti saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, prasītāja apgalvo, ka tie, kas attiecās uz individuāliem uzņēmumiem, attiecās uz dalībvalsts bankām un dzelzceļa tīkla operatoru. Tā norāda, ka, lai gan bankai var būt sistēmiska nozīme tautsaimniecībā un dzelzceļa tīklam var būt nozīmīga loma valsts tautsaimniecībā un iedzīvotājiem, *Finnair* gadījumā tas tā nav.
- 44 Taču jāatgādina, ka apstrīdētā lēmuma tiesiskums ir jāpārbauda vienīgi LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta ietvaros, nevis balstoties uz apgalvotu Komisijas agrāko lēmumu pieņemšanas praksi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 27. februāris, *Nitrogénművek Vegyipari/Komisija*, T-387/11, nav publicēts, EU:T:2013:98, 126. punkts un tajā minētā judikatūra). Katrā ziņā tas vien, ka *Finnair* nav ne banka, ne dzelzceļa tīkla operators, nav pamats uzskatīt, ka tā nav svarīga Somijas tautsaimniecībā. Arī ar šo apstākli vien nevar pierādīt, ka attiecīgais pasākums neveicināja LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā paredzētā mērķa sasniegšanu un ka Komisijai būtu vajadzējis šaubīties par šī pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.
- 45 Otrkārt, attiecībā uz apgalvotajām *Finnair* finansiālajām grūtībām pirms Covid-19 pandēmijas jākonstatē, pirmām kārtām, ka prasītāja neapstrīd, ka šī aviosabiedrība pirms Covid-19 pandēmijas nebija grūtībās nonācis uzņēmums Komisijas Regulas (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot [LESD] 107. un 108. pantu (OV 2014, L 187, 1. lpp.), 2. panta 18. punkta izpratnē.
- 46 Otrām kārtām, prasības pieteikuma pielikumā iesniegtais dokuments "*Finnair* 2019. gada finanšu informācija", uz kuru prasītāja atsauca sava argumenta pamatojumam, neliecina par to, ka *Finnair* būtu bijušas grūtības pirms Covid-19 pandēmijas sākuma, kas būtu varējušas radīt šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu. Tieši pretēji, kaut arī *Finnair* peļņa 2019. gadā bija samazinājusies par 25 % salīdzinājumā ar 2018. gada peļņu, šis dokuments apstiprina, ka, neraugoties uz šo samazinājumu, pirms Covid-19 pandēmijas *Finnair* joprojām bija rentabls uzņēmums.
- 47 Treškārt, attiecībā uz *Finnair* nozīmi Somijas savienojamībā prasītāja apgalvo, ka apstrīdētajā lēmumā šī nozīme ir pārspīlēta, jo divas trešdaļas no šīs aviosabiedrības pārdotajām biļetēm esot biļetes, kuru mērķis ir nodrošināt savienotos reisus. Šajā ziņā pietiek atgādināt, ka *Finnair* tiešajos lidojumos pārvadāto pasažieru skaits nav vienīgais faktors, ko Komisija ir ņēmusi vērā, lai secinātu, ka attiecīgais pasākums veicināja kāda no LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā

- minētajiem mērķiem sasniegšanu. Kā izriet no apstrīdētā lēmuma 84.–86. apsvēruma, Komisija, protams, ir ņēmusi vērā pasažieru pārvadājumus, kā arī kravas pārvadājumus, darba vietas, iepirkumus no Somijas piegādātājiem un ieguldījumu IKP. Pat pieņemot, ka divas trešdaļas *Finnair* pārdoto biļešu bija biļetes, kas paredzētas savienoto reisu nodrošināšanai, tomēr pirms Covid-19 pandēmijas *Finnair* bija nozīmīga loma valsts savienojamībā (skat. šī sprieduma 37.–40. punktu). Šādos apstākļos prasītājas arguments nevar pierādīt, ka attiecīgais pasākums neveicināja nopietnu traucējumu novēršanu Somijas tautsaimniecībā un ka Komisijai, izvērtējot šī pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, bija jābūt šaubām.
- 48 Ceturtkārt, attiecībā uz argumentu, ka Komisija neesot pierādījusi, ka *Finnair* bankrots noteikti apdraudētu Somijas tautsaimniecību un savienojamību, prasītāja it īpaši pārmet Komisijai, ka tā nav pierādījusi, pirmām kārtām, ka *Finnair* noteikti būtu bankrotējusi bez attiecīgā pasākuma un ka visa tās darbība būtu izbeigta, un, otrām kārtām, ka neviena cita aviosabiedrība nebūtu varējusi pielāgoties un apkalpot *Finnair* iepriekš apkalpotos maršrutus. Prasītāja uzskata, ka aviosabiedrību *Malev* un *Spanair* bankrots šajā ziņā liecina, ka valsts sabiedrības bankrots var uzlabot valsts savienojamību un uzlabot tās galvenās lidostas sekmīgu darbību.
- 49 Šajā ziņā, lai gan Komisija apstrīdētajā lēmumā uzskatīja, ka *Finnair* bankrots vai iziešana no tirgus varēja radīt nopietnus traucējumus Somijas tautsaimniecībā, attiecīgā pasākuma saderīguma vērtējumam nav nepieciešams, lai tā būtu pārlicinājusies, ka bez valsts iejaukšanās *Finnair* noteikti būtu izbeigusi visu savu darbību. Tai pietika konstatēt, ka attiecīgais pasākums bija nepieciešams, ņemot vērā nopietnās grūtības, kādas bija *Finnair*, lai saglabātu savu darbību ar tās maksātspēju saistīto risku dēļ.
- 50 Šajā sakarā jānorāda, ka gan iekšējo, gan pārrobežu lidojumu pieprasījumu būtiski skāra Covid-19 izplatīšanās un no tās izrietošie lidojumu ierobežojumi. Nav strīda par to, ka pieprasījuma kritumam bija tūlītēja un dramatiskā negatīva ietekme uz *Finnair* naudas līdzekļu plūsmu. 2020. gada pavasarī tā atcēla lielu daļu savu lidojumu un vēlāk par tiem bija jāmaksā kompensācija pasažieriem (apstrīdētā lēmuma 81. apsvērums). *Finnair* tolaik bija mēģinājusi iegūt finansējumu kredītu tirgos, bet situācijas un perspektīvu nenoteiktības dēļ tā nevarēja apmierināt visas likviditātes vajadzības. Lēmuma par valsts garantiju pieņemšanas brīdī tai bija izdevies atrast kredītiespēju un tā apspriedās par savu neapgrūtināto lidmašīnu pārdošanu un atpakaļnomu, lai iegūtu papildu līdzekļus. *Finnair* arī bija ieviesusi būtiskus transversālus pasākumus izmaksu samazināšanai, lai saglabātu savu naudas plūsmu.
- 51 Neraugoties uz šiem pasākumiem, balstoties uz *Finnair* finanšu plāniem 2020.–2022. gadam, Komisija apstrīdētajā lēmumā konstatēja, ka uzņēmuma pašu līdzekļi ievērojami samazinātos, salīdzinot ar situāciju pirms Covid-19 pandēmijas. Ņemot vērā minētos plānus, Komisija uzskatīja, ka neatkarīgi no *Finnair* iegūtā valsts garantētā aizdevuma, kapitāla palielināšanas neesamība un fakts, ka tirgū nebija iespējams aizņemt pietiekami, lai segtu *Finnair* likviditātes vajadzības, tā varēja sastapties ar likviditātes krīzi un tādējādi – ar risku, ka tā vairs nevarēs izpildīt savas maksājumu saistības un tai nāktos sākt maksātnespējas procedūru (apstrīdētā lēmuma 4., 80. un 81. apsvērums).
- 52 Turklāt pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, tas, ka cita aviosabiedrība bija atradusi “citus tirgus risinājumus” ar pārdošanas un atpakaļnomas darījumu vai tās darbinieku skaita samazināšanu, nevar atspēkot iepriekš minēto.

- 53 Jākonstatē, ka pirms *Finnair* vērsās pie Somijas Republikas ar rakstveida lūgumu par rekapitalizāciju, tā meklēja citus finansēšanas risinājumus, kas līdzīgi tiem, kurus prasītāja min savos procesuālajos rakstos, taču tai nebija izdevies tirgū iegūt finansējumu, kas ļautu apmierināt visas tās likviditātes vajadzības. Turklāt Komisija norādīja, ka attiecīgajai rekapitalizācijai bija divas galvenās sekas attiecībā uz *Finnair*. Pirmkārt, tā ļāva palielināt *Finnair* pašu kapitālu un tādējādi uzlabot savu parāda attiecību, kā arī tās izredzes atgūt pieeju finanšu tirgiem ar pieņemamiem nosacījumiem. Otrkārt, tā ļāva *Finnair* iepludināt naudas līdzekļus. Tādēļ Somijas iestādes un Komisija uzskatīja, ka rekapitalizācijas rezultātā iegūtā likviditāte nevarēja notikt ar citiem līdzekļiem (apstrīdētā lēmuma 42. apsvēruma). Gluži pretēji – neviens no lietās materiāliem, it īpaši neviens no prasītājas iesniegtajiem pierādījumiem, neļauj secināt, ka “citi finansēšanas risinājumi” būtu ļāvuši sasniegt attiecīgā pasākuma mērķi, vienlaikus nodrošinot, ka tiek izpildītas abas plānotā rezultāta sastāvdaļas.
- 54 Tāpēc, balstoties uz iepriekš minēto, jāuzskata, ka Komisija ir pierādījusi, ka attiecīgais pasākums bija nepieciešams, ņemot vērā nopietnās grūtības, kādas bija *Finnair* darbības turpināšanai sakarā ar tās maksātspējas radītajiem riskiem.
- 55 Turklāt, kaut arī *Malev* un *Spanair* piemēri, uz kuriem atsaucas prasītāja, liecina, ka aviosabiedrības bankrota rezultātā ne vienmēr tiek zaudēta attiecīgās dalībvalsts savienojamība, pietiek atgādināt, ka *Finnair* nozīme valsts savienojamībā nebija vienīgais elements, kas ņemts vērā, lai spriestu par tās nozīmīgumu Somijas tautsaimniecībai (skat. šā sprieduma 47. punktu). Prasītāja turklāt nav iesniegusi nekādu informāciju, kas Vispārējai tiesai varētu izskaidrot šo divu bankrotu ietekmi uz nodarbinātību, piegādātājiem un, visbeidzot – abu attiecīgo dalībvalstu tautsaimniecībā radīto pievienoto vērtību. Šādos apstākļos prasītājas norādītā analogija starp minētajiem bankrotiem un šo lietu nevar ietekmēt konstatējumu, ka attiecīgais pasākums radīja nopietnus traucējumus Somijas tautsaimniecībā.
- 56 Tāpat prasītājas arguments, ka tās rīcībā ir liela lidmašīnu flote, kuru varētu ātri pārceļt, lai aizstātu *Finnair* tās darbības izbeigšanas gadījumā, koncentrējas uz Somijas savienojamību un ignorē citus vērā ņemamos faktoros, piemēram, vietējo nodarbinātību, vietējos piegādātājus un pievienoto vērtību Somijas tautsaimniecībai.
- 57 No visa iepriekš minētā izriet, ka, lai gan ar attiecīgo pasākumu, protams, tiek uzlabota *Finnair* finansiālā situācija, tas tomēr ir nepieciešams, lai sasniegtu vienu no LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā paredzētajiem mērķiem, proti, novērst nopietnus traucējumus Somijas tautsaimniecībā saskaņā ar šī sprieduma 29. punktā minēto judikatūru. Tāpēc ir jāsecina, ka trešā pamata pirmajā daļā prasītāja nav sniegusi nevienu netiešu pierādījumu šaubu esamībai Regulas 2015/1589 4. panta 3. un 4. punkta izpratnē.
- 58 Tādēļ šī daļa ir jānoraida.
- *Par pagaidu regulējuma 3.11. punkta pārkāpuma netiešo pierādījumu*
- 59 Būtībā prasītāja apgalvo, ka Komisijai bija jārodas šaubām, jo attiecīgais pasākums atšķīrās no dažām pagaidu regulējuma 3.11. punktā paredzētajām prasībām.
- 60 Komisija, kuru atbalsta Somijas Republika, apstrīd šo argumentāciju.

- 61 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Komisijai, izvērtējot atbalsta pasākumu saderību ar iekšējo tirgu atbilstoši LESD 107. panta 3. punktam, ir rīcības brīvība (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 19. jūlijs, *Kotnik u.c.*, C-526/14, EU:C:2016:570, 38. punkts un tajā minētā judikatūra). Īstenojot šo rīcības brīvību, Komisija var pieņemt rīcības noteikumus, lai noteiktu kritērijus, uz kuru pamata tā paredz izvērtēt dalībvalstu iecerēto atbalsta pasākumu saderību ar iekšējo tirgu. Pieņemot šādus rīcības noteikumus un ar to publicēšanu darot zināmu, ka turpmāk šie noteikumi tiks piemēroti gadījumiem, ar kuriem tie saistīti, Komisija pati ierobežo savas rīcības brīvības izmantošanas iespējas un principā nevar atteikties no šiem noteikumiem, jo pretējā gadījumā to sodītu par tādu vispārējo tiesību principu pārkāpumu kā vienlīdzīgas attieksmes princips vai tiesiskās palāvības aizsardzības princips. (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 8. marts, *Griekija/Komisija*, C-431/14 P, EU:C:2016:145, 69. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2016. gada 19. jūlijs, *Kotnik u.c.*, C-526/14, EU:C:2016:570, 39. un 40. punkts).
- 62 Lai gan valsts atbalsta jomā Komisijai ir saistošs tās pieņemtais regulējums, šāda regulējuma pieņemšana tomēr neatbrīvo to no pienākuma pārbaudīt īpašos ārkārtas apstākļus, uz kuriem dalībvalsts atsaucas konkrētā gadījumā, lai lūgtu tieši piemērot LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 8. marts, *Griekija/Komisija*, C-431/14 P, EU:C:2016:145, 70.–72. punkts, un 2016. gada 19. jūlijs, *Kotnik u.c.*, C-526/14, EU:C:2016:570, 41. punkts).
- 63 Šajā lietā Somijas iestādes paziņoja par attiecīgo pasākumu saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu. Apstrīdētajā lēmumā Komisija izvērtēja attiecīgo pasākumu, ņemot vērā pagaidu regulējuma 3.11. punktu. Tomēr tā atteicās piemērot atsevišķas šī regulējuma prasības, lai ņemtu vērā šī pasākuma īpatnības, proti, privāto ieguldītāju dalību, un to, ka valsts kā vēsturiskais akcionārs nepalielināja savu dalību atbalsta saņēmējas kapitālā salīdzinājumā ar tās dalību pirms pandēmijas. Komisija precizēja, ka nākotnē salīdzināmām situācijām, kurām ir tādas pašas iezīmes, tā piemēros tādu pašu pieeju un sāks pagaidu regulējuma grozīšanas procedūru, lai tajā iekļautu šo pieeju.
- 64 Lietas dalībnieku domstarpības tādējādi attiecas uz prasībām, kas paredzētas pagaidu regulējuma 3.11. punktā, kuras Komisija nav piemērojusi. Vispirms runa ir par prasību, saskaņā ar ko individuālie rekapitalizācijas pasākumi, kuri pieņemti Covid-19 kontekstā, ietver progresivitātes mehānismu, ar ko palielina atlīdzību valstij, lai tādējādi stimulētu saņēmēju atpirkt valsts kapitāla ieguldījumus; tad – aizliegumu saņēmējiem iegādāties vairāk par 10 % līdzdalības konkurentu uzņēmumos, kamēr nav atlīdzināti vismaz 75 % no šiem pasākumiem, un, visbeidzot – aizliegums saņēmējiem izmaksāt dividendes, līdz attiecīgie pasākumi nav pilnībā atlīdzināti. Prasītāja apgalvo, ka, šādi rīkojoties, Komisija ir mākslīgi radījusi izņēmumu no pagaidu regulējuma un pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes, tiesiskās drošības un tiesiskās palāvības aizsardzības principus. Turpretī Komisija un Somijas Republika apgalvo, ka pastāv īpaši apstākļi, kas saskaņā ar šī sprieduma 62. punktā minēto judikatūru attaisnoja LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta tiešu piemērošanu šīs lietas faktiem un tātad iepriekš minēto prasību nepiemērošanu.
- 65 Šajā sakarā vispirms jānorāda, ka attiecīgais pasākums, pirmkārt, iekļāvās tiesiskajā regulējumā, ko raksturo Covid-19 pandēmijas radītie ārkārtējie apstākļi un, otrkārt, tam bija ļoti īpašas iezīmes.
- 66 Attiecībā uz tiesisko regulējumu, kurā iekļaujas attiecīgais pasākums, ir jānorāda, ka Covid-19 pandēmija izraisīja ārkārtējus apstākļus. Dalībvalstu veikto dažādo ierobežojošo pasākumu – piemēram, distances ievērošanas pasākumu, pārvietošanās ierobežojumu, karantīnas un izolācijas pasākumu – sekas bija gaisa transporta pieprasījuma kritums, un tās tieši un smagi ietekmēja šajā nozarē darbojošos uzņēmumus.

- 67 Šo ārkārtējo apstākļu ekonomiskās sekas prasīja tūlītēja rīcību gan dalībvalstu, gan Savienības līmenī. Lai dalībvalstis varētu rīkoties tik steidzami, cik nepieciešams konkrētajā situācijā, Komisija pagaidu regulējumu pieņēma 2020. gada 19. martā, proti, dažas dienas pēc tam, kad dalībvalstis bija veikušas pirmos ierobežojošos pasākumus. Šajā ziņā Komisija pagaidu regulējumā ietvēra nosacījumus, kuriem jāatbilst pagaidu valsts atbalsta pasākumiem, lai tos varētu uzskatīt par saderīgiem ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, un tos atļautu drīz pēc tam, kad attiecīgā dalībvalsts tos ir paziņojusi. Šajā regulējumā – ņemot vērā tā pieņemšanas brīdī valdošo ārkārtējo steidzamību – nebija iespējams paredzēt visus pasākumus, kurus dalībvalstis varētu īstenot par labu tiem tirgus dalībniekiem, kurus bija skārusi Covid-19 pandēmijas izraisītā krīze. Lai ietu kopsolī ar situācijas attīstību un dažādajiem pasākumu veidiem, kurus dalībvalstis plānoja izmantot cīņai ar šīs pandēmijas sekām, Komisija pagaidu regulējumu vairākkārt grozīja. Tādējādi, citastarp apstrīdētā lēmuma pieņemšanas brīdī, Komisija gatavojās sākt procedūru pagaidu regulējuma grozīšanai, lai ņemtu vērā tādu pagaidu atbalsta pasākumu veidu kā šajā lietā aplūkojamais. Šis grozījums galu galā tika veikts 2020. gada 29. jūnijā, proti, apmēram 20 dienas pēc apstrīdētā lēmuma pieņemšanas.
- 68 Par attiecīgā pasākuma īpatnībām ir jākonstatē, ka šim pasākumam bija ļoti īpašas iezīmes, kuras Komisija nebija paredzējusi pagaidu regulējuma pieņemšanas brīdī. Pirmkārt, šī pasākuma mērķis nebija palielināt valsts, kas ir vēsturiskā akcionāre, daļu, jo tā iepirka jaunās akcijas tikai proporcionāli savai iepriekšējai līdzdalībai. Otrkārt, attiecīgais pasākums paredzēja būtisku privātu dalību. Privāto investoru līdzdalība *Finnair* rekapitalizācijā bija vismaz 30 % no ieguldītā jaunā pašu kapitāla, jo privātās bankas apņēmas parakstīties uz jaunām akcijām, kuras pašreizējie vai potenciālie privātie ieguldītāji neiegādājas. Kā precizējusi Somijas Republika, šī privāto banku apņemšanās garantēja, ka valsts dalība nepalielinās. Tādējādi šī rekapitalizācijas veida sekas bija tādas, ka valsts atbalsta summa bija daudz mazāka par to, kāda būtu bijusi nepieciešama bez šīs privātās līdzdalības. Kopumā *Finnair* rekapitalizācija ietvēra gan valsts, gan privātā kapitāla vienlaicīgu dalību ar tādiem pašiem nosacījumiem, precizējot, ka attiecība starp publiskajiem un privātajiem akcionāriem piederošajām akcijām paliek nemainīga.
- 69 Ņemot vērā šos ārkārtējos apstākļus un attiecīgā pasākuma ļoti īpašās iezīmes, ir jāpārbauda, vai prasītājas Vispārējā tiesā norādītie apstākļi varēja radīt šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.
- 70 Pirmām kārtām, attiecībā uz progresivitātes mehānismu, kuram jānodrošina atbalsta saņēmējs atpirkt valsts kapitāla ieguldījumus, prasītāja apgalvo, ka saskaņā ar pagaidu regulējuma 61. punktu “jebkuram” rekapitalizācijas pasākumam – bez izņēmuma – šāds mehānisms ir jāietver. Komisija esot nepamatoti atbrīvojusi Somijas Republiku no pienākuma iesniegt stratēģiju par tās *Finnair* kapitāla daļu, kas izriet no attiecīgā pasākuma, atpirkšanu, lai gan šāda stratēģija tomēr esot prasīta pagaidu regulējuma 3.11.7. punktā “Stratēģija rekapitalizācijas rezultātā iegūtās valsts līdzdalības izbeigšanai un ziņošanas pienākumi”. Šajā ziņā, pirmkārt, prasītāja apgalvo, ka nav pamatoti atšķirīgi attiekties pret uzņēmumiem, kuros valsts bija akcionāre pirms Covid-19 pandēmijas – salīdzinājumā ar uzņēmumiem –, kuros tā nebija akcionāre. Komisijas piemērotā atšķirīgā attieksme pret tiem esot atkāpe no noteikuma, kura mērķis ir samazināt konkurences izkropļojumus, un ar to tiekot pārkāpts LESD 345. pantā noteiktais publiska un privāta īpašuma neitralitātes princips. Otrkārt, prasītāja apgalvo, ka būtu kļūdaini uzskatīt, kā to apstrīdētajā lēmumā esot darījusi Komisija, ka esošo akcionāru līdzdalības vērtības relatīvi augstais samazināšanās līmenis pamato atteikšanos no prasības par progresivitātes mehānismu.

- 71 Šajā ziņā, kā to, protams, uzsver prasītāja, pagaidu regulējuma 61. punktā ir paredzēts, ka “jebkurš rekapitalizācijas pasākums ietver progresivitātes mehānismu, ar ko palielina atlīdzību valstij, lai tādējādi saņēmēju stimulētu atpirkt valsts kapitāla ieguldījumus”. Tomēr ne šī regulējuma 61. punkta formulējums, ne 3.11.7. punkta saturs, uz kuru arī atsaucas prasītāja, neatbrīvo Komisiju no pienākuma pārbaudīt, vai šāds progresivitātes mehānisms ir piemērots šai lietai, ņemot vērā attiecīgā pasākuma ļoti īpašās iezīmes, un, ja tas tā nav, tieši piemērot LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu.
- 72 Šajā ziņā apstrīdētā lēmuma 74. apsvērumā Komisija ir konstatējusi, ka pagaidu regulējumā paredzētie stimuli, valstij pārdodot pašu kapitāla daļu, kas kā atbalsts iegūta, lai cīnītos ar Covid-19 pandēmiju, bija nepiemēroti tādu uzņēmumu rekapitalizācijai, kuri jau daļēji piederēja valstij un kuros valsts un privātie ieguldītāji ieguldīja kapitālu proporcionāli to agrākajai dalībai. Turpinājumā šī lēmuma 92. un 93. apsvērumā Komisija norādīja, ka, lai gan pagaidu regulējumā bija paredzēts progresivitātes mehānisms divos posmos, attiecīgajā pasākumā bija norādīts, ka jaunās akcijas, kuras citastarp iegādājās valsts, tika piedāvātas par cenu, kas ir vismaz 20 % zemāka nekā *Finnair* akciju cena piecpadsmit dienu laikā pirms rekapitalizācijas pieprasījuma. Šādos apstākļos Komisija uzskatīja, ka ar šo diskontu pietiek, lai Somijas Republika saņemtu pietiekamu atlīdzību, un secināja, ka, ievērojot pagaidu regulējuma 60.–62. punkta prasības, valsts atlīdzības palielinājums nebija nepieciešams. Visbeidzot, minētā lēmuma 111. apsvērumā Komisija uzskatīja, ka, tā kā pēc rekapitalizācijas nav palielinājusies *Finnair* valsts turētā kapitāla daļa, nebija vajadzīga tāda līdzdalības izbeigšanas stratēģija, kāda paredzēta pagaidu regulējuma 3.11.7. punktā.
- 73 Prasītāja neapstrīd Komisijas vērtējumu – tā kā jaunās valsts iepirktās akcijas, kuru cena ir vismaz 20 % zemāka nekā *Finnair* akciju kurss, diskonts bija pietiekams, lai Somijas Republika saņemtu pietiekamu atlīdzību. Savukārt tā pārmet Komisijai, ka tā uzskatījusi, ka pamudinājums pārdot valstij ar attiecīgo pasākumu iegūto kapitāla daļu, kas izriet no pagaidu regulējumā paredzētajiem progresivitātes mehānismiem, šajā lietā nav atbilstošs.
- 74 Šajā ziņā jānorāda, ka pagaidu regulējuma 61. un 62. punktā paredzēto progresivitātes mehānismu mērķis ir *statu quo ante* atjaunošana.
- 75 Tomēr tādā gadījumā kā šajā lietā, kad valsts iegādājas jaunas akcijas proporcionāli savai agrākajai līdzdalībai, pagaidu regulējuma 61. un 62. punkta piemērošana un prasība, lai valsts pārdotu kapitāla daļu, ko tā ieguvusi ar attiecīgo pasākumu, faktiski liktu tai samazināt savu daļu līdz līmenim, kas zemāks par līmeni, kāds pastāvēja pirms attiecīgā pasākuma īstenošanas, kā rezultātā tiktu mainīta atbalsta saņēmēja kapitāla struktūra. Šādā gadījumā neesot izslēgts, ka valstij būtu jāzaudē vairākuma akcionāra statuss, kas tai bijis pirms rekapitalizācijas. Šādas sekas pārsniegtu pagaidu regulējuma 61. un 62. punktā paredzēto progresivitātes mehānismu mērķi, kā tas izklāstīts šī sprieduma 74. punktā.
- 76 Līdz ar to, ņemot vērā attiecīgā pasākuma ļoti īpašās iezīmes, ir jāsecina, ka pagaidu regulējuma 61. un 62. punktā paredzētā prasība par progresivitātes mehānismu, kas mudina saņēmēju atpirkt valsts kapitāla ieguldījumus, kā to pamatoti konstatēja Komisija, nebija piemērota.
- 77 Pārējie prasītājas izvirzītie argumenti neatspēko šo secinājumu.
- 78 Vispirms, pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, Komisijas prakse, uz kuru tā šajā ziņā atsaucas, nepierāda, ka būtu bijis jāpieprasa valsts daļas samazinājums *Finnair* kapitālā salīdzinājumā ar to, kāds tas bija pirms Covid-19 pandēmijas. Prasītājas minētie piemēri, proti, divi agrāki Komisijas

- lēmumi par *Crédit Lyonnais* un *Alstom*, attiecīgi bija par situāciju, kurā attiecīgajai bankai bija skaidri noteikts privatizācijas mērķis, un situāciju, kurā valsts iestājās attiecīgā uzņēmuma kapitālā. Šīs situācijas atšķiras no šī sprieduma 75. punktā minētās situācijas. Turklāt saskaņā ar 44. punktā minēto judikatūru apstrīdētā lēmuma tiesiskums ir jāizvērtē saistībā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, nevis ņemot vērā norādīto agrāko praksi.
- 79 Turklāt prasītājas arguments, ka Komisija esot piemērojusi atšķirīgu attieksmi pret uzņēmumiem, kuri jau daļēji pieder valstij, un uzņēmumiem, kuri vēl daļēji valstij nepieder, nevar tikt atbalstīts. Pasākums, kas palielina valsts kopējo līdzdalību uzņēmumā, kurš tai daļēji piederēja pirms Covid-19 pandēmijas, un kas ietver valsts atbalstu, nav salīdzināms ar attiecīgo pasākumu, ņemot vērā tā īpašās iezīmes, tāpēc nevar tikt pārņemta atšķirīga attieksme pret uzņēmumiem, kuri gūst labumu no šīm divām pasākumu kategorijām.
- 80 Tāpat nevar piekrist prasītājas argumentam, ka Komisija esot pārkāpusi LESD 345. pantu, kurā noteikts Līgumu neitralitātes princips attiecībā uz īpašumtiesību sistēmu dalībvalstīs. Proti, attiecīgais pasākums neattiecas uz īpašumtiesību sistēmu dalībvalstīs kā tādu.
- 81 Visbeidzot, attiecībā uz iespējamo mijiedarbību starp esošo akcionāru līdzdalības vērtības samazināšanās līmeni un prasību par progresivitātes mehānismu, kas minēts prasītājas argumentos (skat. šī sprieduma 70. punktu), pietiek norādīt, ka katrā ziņā jau šī sprieduma 73.–76. punktā izklāstīto iemeslu dēļ progresivitātes mehānisms konkrētajos apstākļos, kas raksturo attiecīgo pasākumu, nebija piemērots.
- 82 Tātad *Finnair* īpašajā gadījumā – kad atbalsta pasākums attiecībā uz tās kapitāla struktūru ir neitrāls, vienlaicīga privātā sektora līdzdalība ir nozīmīga, valsts atlīdzība ir pietiekama un konkurences izkropļošanas risks tādējādi ir mazāks, jāuzskata, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā atbilstoši šī sprieduma 62. punktā minētajai judikatūrai ir juridiski pietiekami pierādījusi, ka šī lieta atšķiras no pagaidu regulējumā minētajām situācijām. Līdz ar to apstāklis, ka attiecīgais pasākums neietver valsts līdzdalības izbeigšanas stratēģiju, it īpaši progresivitātes mehānismu, kas mudina saņēmēju atpirkt valsts kapitāla ieguldījumu, nav uzskatāms par netiešu pierādījumu šaubu esamībai Regulas 2015/1589 4. panta 3. un 4. punkta izpratnē.
- 83 Otrām kārtām, par pagaidu regulējuma 74. punktā paredzēto aizliegumu saņēmējam iegūt dalību, kas pārsniedz 10 %, konkurējošajos vai tās pašas darījumdarbības jomas uzņēmumos, prasītāja apgalvo, ka Komisija ir prettiesiski atļāvusi Somijas Republikai šo aizliegumu piemērot trīs gadus. Komisija esot kļūdaini uzskatījusi, ka šāda pagaidu regulējuma 74. punktā paredzētā prasība ir vērsta uz to, lai privātos investorus mudinātu iegādāties akcijas, ko valsts iegādājusies privātos uzņēmumos Covid-19 pandēmijas laikā, un ka tādējādi tā nebija piemērota situācijām, kurās valsts bija vēsturiskais akcionārs. Prasītāja uzskata, ka šīs prasības mērķis patiesībā bija novērst konkurences izkropļojumus.
- 84 Jāatgādina, ka saskaņā ar pagaidu regulējuma 74. punktu, “kamēr nav atlīdzināti vismaz 75 % no Covid-19 rekapitalizācijas pasākumiem, saņēmējiem, kuri nav MVU, neļauj iegādāties vairāk par 10 % līdzdalības konkurentos vai citos uzņēmumos, kas darbojas tajā pašā darījumdarbības jomā, tostarp augšupējos un lejupējos tirgos”.
- 85 Šajā ziņā jānorāda, ka šim iegādes aizliegumam ir divējāds mērķis. Pirmkārt, tas ierobežo nepieļaujamus konkurences izkropļojumus, jo liedz saņēmējiem izmantot valsts līdzekļus, lai finansētu tādas darbības, kas var radīt tirgus izkropļojumus, piemēram, līdzdalības iegūšanu konkurējošajos uzņēmumos vai citos uzņēmumos, kas darbojas tajā pašā darījumdarbības jomā.

- Otrkārt, tā kā pagaidu regulējuma 74. punktā aizlieguma atcelšana ir saistīta ar vismaz 75 % no atbalsta pasākuma atmaksāšanu, minētais aizliegums mudina saņēmēju agrāk atmaksāt valsts ieguldīto kapitālu.
- 86 Taču šajā lietā, kā jau izklāstīts šī sprieduma 73.–76. punktā un kā Komisija paskaidrojusi sava lēmuma 104. apsvērumā, šāda prasība, kas saistīta ar pasākuma atmaksu 75 % apmērā, nav piemērojama, jo šādas atmaksāšanas sekas attiecīgajai dalībvalstij nozīmē samazināt savu dalību saņēmēja kapitālā līdz līmenim, kas ir zemāks par to, kas tai piederēja pirms Covid-19 pandēmijas. Šajos apstākļos Komisija varēja pamatoti secināt, ka pagaidu regulējuma 74. punktā paredzētais iegādes aizliegums šajā lietā nebija piemērojams.
- 87 Somijas Republika tā vietā *Finnair* piemēroja aizliegumu veikt iegādes trīs gadus, sākot no kapitāla ieguldījuma dienas (apstrīdētā lēmuma 25. apsvērumā). Komisija uzskatīja, ka šis ilgums ir atbilstošs un samērīgs ar nepieciešamību ierobežot jebkādu nepamatotu konkurences izkropļojumu (apstrīdētā lēmuma 105. apsvērumā).
- 88 Prasītāja neapstrīd Somijas Republikas piedāvātā un Komisijas akceptētā aizlieguma ilgumu. Tā vienīgi pārmet Komisijai, ka tā atļāvusi šai dalībvalstij atkāpties no pagaidu regulējuma 74. punktā paredzētā iegādes aizlieguma, pamatojoties uz to, ka konkurences izkropļojumi esot mazāki, ja atbalsta saņēmējs ir valsts uzņēmums.
- 89 Tomēr jākonstatē, ka Komisija nav pamatojusies uz saņēmējas publisko vai privāto raksturu. Kā izriet no apstrīdētā lēmuma 105. apsvēruma, lai pagaidu regulējuma 74. punktā paredzēto atkāpi no iegādes aizlieguma pamatotu ar ļoti īpašiem lietas apstākļiem, Komisija ir balstījusies tikai uz faktu, ka valsts nepalielina savas līdzdalības līmeni attiecīgajā uzņēmumā, kas nozīmēja, ka šo prasību pašu par sevi nevar piemērot, neizraisot būtiskas izmaiņas saņēmējas kapitāla struktūrā.
- 90 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāuzskata, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā atbilstoši šī sprieduma 62. punktā minētajai judikatūrai ir juridiski pietiekami pierādījusi, ka šī lieta atšķiras no pagaidu regulējuma 74. punktā minētajām situācijām. Tātad apstākļi, ka Komisija ir akceptējusi trīs gadu iegādes aizliegumu tā vietā, lai šo aizliegumu piesaistītu 75 % no valsts ieguldītā pašu kapitāla atmaksai, nav netiešs pierādījums šaubu esamībai Regulas 2015/1589 4. panta 3. un 4. punkta izpratnē.
- 91 Trešām kārtām, attiecībā uz aizliegumu izmaksāt dividendes prasītāja apgalvo, ka Komisija ir atteikusies no šī aizlieguma, jo tā samazināja privāto ieguldītāju interesi piedalīties *Finnair* rekapitalizācijā, neņemot vērā, ka šis konstatējums attiecas arī uz privātiem uzņēmumiem, kuros valsts pirmo reizi iegulda pašu kapitālu, izmantojot atbalsta pasākumu. Aizliegumam izmaksāt dividendes būtu jānodrošina, ka valsts īstenotā uzņēmuma rekapitalizācija netiek izmantota, lai iedzīvotos tā akcionāri. Atceļot aizliegumu izmaksāt dividendes, Komisija esot radījusi diskrimināciju, kas balstīta uz attiecīgā uzņēmuma akcionāru struktūru.
- 92 Šajā ziņā jāatgādina, ka pagaidu regulējuma 77. punktā ir paredzēts, ka rekapitalizācijas pasākuma saņēmējs nevar izmaksāt dividendes, kamēr minētais pasākums nav atmaksāts pilnībā.
- 93 Šajā sakarā jāprecizē, ka dividenžu izmaksāšanas aizlieguma mērķis ir nodrošināt valsts intervences pagaidu raksturu – stimulējot saņēmēju atpirkt valsts daļu, kas iegūta saistībā ar atbalsta pasākumu, – un nostiprināt saņēmēja pašu kapitālu.

- 94 Šajā lietā, pirmkārt, kā tas precizēts šī sprieduma 73.–76. punktā, Komisija ir pamatoti uzskatījusi, ka prasība stimulēt saņēmēju atpirkt valsts daļu, kas iegūta ar attiecīgo pasākumu, nebija piemērota, ņemot vērā attiecīgā pasākuma īpašās iezīmes.
- 95 Otrkārt, lai gan, kā to apgalvo prasītāja – iespēja nesaņemt dividendes katrā ziņā tik tiešām mazina privāta ieguldītāja interesi piedalīties rekapitalizācijā – ir jānorāda, kā tas ir atgādināts apstrīdētā lēmuma 73. un 94. apsvērumā, ka attiecīgais pasākums ir balstīts uz būtisku privātā sektora līdzdalību tādā veidā, lai valsts daļa *Finnair* kapitālā paliktu nemainīga.
- 96 Ņemot vērā attiecīgā pasākuma īpašo raksturu, šajā gadījumā bija svarīgi atļaut izmaksāt dividendes, jo tas bija pamudinājums privātajiem akcionāriem un privātajiem ieguldītājiem iegādāties jaunas akcijas un tādējādi nodrošināt *Finnair* jaunu privāto kapitālu. Tā kā attiecīgais pasākums ir veidots tā, lai pēc iespējas samazinātu atbalsta summu, bija loģiski, ka tālab, lai nodrošinātu būtisku privāto investoru ieguldījumu, pēdējiem minētajiem tiek nodrošinātas dividendes no jaunajām akcijām, ko tie iegādājās.
- 97 Tas tā ir vēl jo vairāk tāpēc, ka neizbēgamas ar Covid-19 pandēmiju saistīto ārkārtējo apstākļu sekas ir ieguldījumu klimata pasliktināšanās gaisa satiksmes nozarē. Apstrīdētā lēmuma pieņemšanas brīdī šī klimata pasliktināšanās bija tāda, ka – kā atgādināts apstrīdētā lēmuma 43. apsvērumā – lika Somijas Republikai piešķirt *Finnair* valsts garantiju, lai palielinātu iespējas, ka publiskās un privātās nozares vienlaicīgi piedalās *Finnair* rekapitalizācijā. Tādējādi, nepiedāvājot stimulus, Somijas Republika nevarēja sagaidīt ievērojamu privāto akcionāru un privāto ieguldītāju dalību.
- 98 Līdz ar to ir jākonstatē, ka dividenžu izmaksas aizlieguma neesamība ir attaisnota ar to, ka valsts nepalielina savu dalību salīdzinājumā ar tās dalību pirms Covid-19 pandēmijas izraisītās krīzes, jo *Finnair* rekapitalizācijā vienlaicīgi piedalījās akcionāri un privātie ieguldītāji, tādējādi samazinot atbalsta summu. Tādējādi privātajiem akcionāriem un privātajiem ieguldītājiem izmaksātās dividendes ir tikai atlīdzība par viņu nozīmīgajiem ieguldījumiem *Finnair* krīzes apstākļos, valdot nedrošam ieguldījumu klimatam.
- 99 Turklāt prasītāja nav iesniegusi nevienu pierādījumu, ka situācija, kurā valsts iestājas privātā uzņēmuma kapitālā, izmantojot atbalsta pasākumu, kas principā palielina valsts daļu tā kapitālā, ir salīdzināma ar situāciju šajā lietā, ko raksturo gan valsts, gan privāta kapitāla dalība tādos pašos apstākļos un proporcionāli to iepriekšējai līdzdalībai. Turklāt šī sprieduma 95. punktā izklāstīto iemeslu dēļ ir jāuzskata, ka šīs situācijas ir atšķirīgas un ka ar apstrīdēto lēmumu nav radīta diskriminācija. Tāpēc minēto argumentu nevar atbalstīt.
- 100 Ņemot vērā iepriekš minēto, apstrīdētajā lēmumā atbilstoši šī sprieduma 62. punktā minētajai judikatūrai ir juridiski pietiekami pierādīts, ka šī lieta atšķiras no situācijām, uz kurām attiecas pagaidu regulējums. Tāpēc tas, ka Komisija ir atcēlusi aizliegumu izmaksāt dividendes, nav netiešs pierādījums šaubu esamībai Regulas 2015/1589 4. panta 3. un 4. punkta izpratnē.
- 101 Šādos apstākļos ar to vien, ka Komisija ir atkāpusies no atsevišķu pagaidu regulējuma prasību piemērošanas, lai ņemtu vērā attiecīgā pasākuma īpašos apstākļus šī sprieduma 62. punktā minētās judikatūras izpratnē, proti, ka valsts bija saņēmējas vēsturiskā vairākuma akcionāre un ka jaunas akcijas tā iegādājās tikai proporcionāli tās iepriekšējam dalības apmēram, nepietiek, lai pierādītu, ka tai bija jārodas šaubām par šī pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, kuru dēļ tai bija jāpieņem lēmums sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru.

- 102 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jāsecina, ka pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, Komisija nav pārkāpusi arī vienlīdzīgas attieksmes, tiesiskās drošības un tiesiskās palāvības aizsardzības principus.
- 103 No tā izriet, ka trešā pamata otrajā daļā prasītāja nav iesniegusi nevienu netiešu pierādījumu šaubu esamībai Regulas 2015/1589 4. panta 3. un 4. punkta izpratnē. Tātad šī daļa ir jānoraida.
- *Par netiešu pierādījumu, ka nav ievērots apgalvotais pienākums izsvērt atbalsta pozitīvo un negatīvo ietekmi uz tirdzniecības apstākļiem un neizkropļotas konkurences saglabāšanu*
- 104 Būtībā prasītāja apgalvo, ka Komisijai, izvērtējot atbalsta saderību, ir jāizsver paredzamā pozitīvā ietekme attiecībā uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā minēto mērķu īstenošanu un negatīvā ietekme uz konkurences kropļojumiem un atbalsta ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm. Turklāt pagaidu regulējums, it īpaši tā 1.2. punkts, uzliekot Komisijai pienākumu veikt šādu izsvēršanu. Pakārtoti prasītāja apgalvo, ka gadījumā, ja Vispārējā tiesa nospiestu, ka pagaidu regulējums atbrīvo Komisiju no pienākuma šādi rīkoties, tā vēlas izvirzīt iebildi par pagaidu regulējuma prettiesiskumu saskaņā ar LESD 277. pantu, jo tas esot pretrunā pienākumam veikt izsvēršanu.
- 105 Komisija, kuru atbalsta Francijas Republika un Somijas Republika, apstrīd šo argumentāciju.
- 106 Saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu “[..] var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu [..] atbalstu, kas [..] novērš nopietnus traucējumus kādas dalībvalsts tautsaimniecībā”. No šīs tiesību normas formulējuma izriet, ka tās autori ir uzskatījuši, ka visas Savienības interesēs ir, lai kāda no tās dalībvalstīm spētu pārvarēt lielu, pat būtisku krīzi, kas var būtiski ietekmēt visu vai daļu citu dalībvalstu tautsaimniecību un tātad pašu Savienību. Šo LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta formulējuma gramatisko interpretāciju apstiprina tā salīdzinājums ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, kurš attiecas uz “atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm”, ciktāl šīs pēdējās minētās tiesību normas formulējumā ir ietverts tāds nosacījums, ka jāpierāda – kopīgām interesēm pretrunīgā veidā netiek izmainīti tirdzniecības apstākļi –, kāds nav ietverts LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 22. septembris, Austrija/Komisija, C-594/18 P, EU:C:2020:742, 20. un 39. punkts).
- 107 Tādējādi, ciktāl ir izpildīti LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā paredzētie nosacījumi, proti, šajā gadījumā, ka attiecīgā dalībvalsts tik tiešām saskaras ar nopietnu tautsaimniecības traucējumu un atbalsta pasākumi, kas veikti šī traucējuma novēršanai, pirmkārt, ir nepieciešami šim nolūkam un, otrkārt, ir piemēroti un samērīgi, tiek prezumēts, ka minētie pasākumi ir veikti Savienības interesēs, un tātad šajā normā netiek prasīts, lai Komisija izsvērtu atbalsta pozitīvo un negatīvo ietekmi uz tirdzniecību un neizkropļotas konkurences saglabāšanu pretstatā LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta prasībai. Citiem vārdiem sakot, šādi izsvēršanai nebūtu jēgas saistībā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, jo tiek prezumēts, ka tās rezultāts ir pozitīvs. Tas, ka dalībvalsts spēj novērst nopietnu traucējumu tās tautsaimniecībai, var vienīgi dot labumu Savienībai kopumā un it īpaši iekšējam tirgum (spriedums, 2021. gada 17. februāris, Ryanair /Komisija, T-238/20, pārsūdzēts apelācijā, EU:T:2021:91, 68. punkts).
- 108 Tāpēc ir jānoraida prasītājas arguments, saskaņā ar kuru izsvēršanas pienākums izrietot no saderīgu atbalstu, tostarp atbalstu, kas atzīti par saderīgiem saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, izņēmuma rakstura. Šo pašu iemeslu dēļ tā nevar atsaukties uz spriedumiem

1995. gada 6. jūlijs, *AITEC u.c./Komisija* (no T-447/93 līdz T-449/93, EU:T:1995:130), un 2018. gada 19. septembris, *HH Ferries u.c./Komisija* (T-68/15, EU:T:2018:563, 210.–214. punkts) (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2021. gada 17. februāris, *Ryanair/Komisija*, T-238/20, pārsūdzēts apelācijā, EU:T:2021:91, 69. punkts, un 2021. gada 14. aprīlis, *Ryanair/Komisija (Finnair I; Covid-19)*, T-388/20, pārsūdzēts apelācijā, EU:T:2021:196, 70. un 71. punkts).
- 109 Nav pārliecinošs arī prasītājas apgalvojums, ka izsvēršanas obligātais raksturs izrietot no pagaidu regulējuma, jo tajā šāds pienākums nav ietverts. It īpaši minētā pagaidu regulējuma 1.2. punktā, kas attiecas uz “nepieciešamību Eiropas līmenī stingri koordinēt valsts atbalsta pasākumus”, ir ietverts tikai viens apsvērums – 10. –, kurā šajā ziņā nav nekādu norāžu.
- 110 No tā izriet, ka Komisijai nebija pienākuma apstrīdētajā lēmumā veikt prasītājas pieprasīto izsvēršanu. Lai gan prasītāja atsauca uz pagaidu regulējuma prettiesiskumu, LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā nav prasīts, kā tas izriet no šī sprieduma 107. punkta, ka Komisijai ir jāizsver atbalsta pozitīvā un negatīvā ietekme uz tirdzniecības apstākļiem un uz neizkropļotas konkurences saglabāšanu. Tādējādi ar pagaidu regulējumu, kurā šāda izsvēršana nav paredzēta, šī tiesību norma nav pārkāpta.
- 111 Izvērtējot prasītājas trešā pamata trešajā daļā izvirzītos argumentus, ir jākonstatē, ka prasītāja nav iesniegusi nevienu netiešu pierādījumu šaubām Regulas 2015/1589 4. panta 3. un 4. punkta izpratnē. Tātad šī daļa ir jānoraida.
- *Par netiešu pierādījumu attiecībā uz kļūdu vērtējumā par Finnair būtisko ietekmi tirgū*
- 112 Būtībā prasītāja apgalvo, ka Komisija ir pārkāpusi pagaidu regulējumu, jo tā, novērtējot *Finnair* ietekmes tirgū būtiskumu, esot izvērtējusi tikai lidostas pakalpojumu tirgu. Lai noteiktu šo būtiskumu, esot jāizmanto “*O&D* pieeja”, proti, jāizvērtē pilsētu pāros definēto pasažieru gaisa pārvadājumu pakalpojumu tirgi starp izlidošanas vietu un galamērķi (turpmāk tekstā – “*O&D* tirgi”). Prasītāja šajā sakarā atsauca uz Komisijas praksi koncentrāciju tiesību jomā. Lai pierādītu *Finnair* būtisko ietekmi *O&D* tirgos, prasītāja atsauca uz šīs aviosabiedrības kopējo daļu pasažieru pārvadāšanā no Helsinku lidostas, kas 2019. gadā bija 68,4 %. Prasītāja arī apgalvo, ka Komisija nav pārbaudījusi šķēršļus iekļūšanai tirgū, izņemot lidostu noslogotību.
- 113 Komisija, kuru atbalsta Somijas Republika, apstrīd šo argumentāciju.
- 114 Vispirms jāatgādina, ka saskaņā ar pagaidu regulējuma 72. punktu, ja Covid-19 kontekstā veiktā rekapitalizācijas pasākuma, kura summa pārsniedz 250 000 000 EUR, saņēmējs ir uzņēmums, kam ir būtiska ietekme tirgū vismaz vienā no attiecīgajiem tirgiem, kuros tas darbojas, dalībvalstīm ir jāierosina papildu pasākumi, lai saglabātu efektīvu konkurenci minētajos tirgos. Jēdziens “būtiska ietekme tirgū” pagaidu regulējumā nav definēts, un tajā nav arī norāžu par pieeju, kas jāizmanto, definējot attiecīgos tirgus.
- 115 Šajā lietā jāatgādina, ka attiecīgā pasākuma mērķis ir novērst nopietnus traucējumus Somijas tautsaimniecībā, kurus radījusi Covid-19 pandēmija, un ka šajā nolūkā tas galvenokārt ir paredzēts, lai *Finnair* saglabātu darbotiespēju un gaisa transporta pakalpojumus.

- 116 Tomēr, kā Komisija ir norādījusi apstrīdētā lēmuma 98. apsvērumā, saglabājot *Finnair* darbotiespēju, attiecīgais pasākums tai ļauj saglabāt arī laika nišas un citus aktīvus, kurus bez šī atbalsta tā varbūt nebūtu varējusi saglabāt. Laika nišas un citus aktīvus var izmantot visos maršrutos uz un no lidostām, ko apkalpo *Finnair*, atkarībā, piemēram, no pieprasījuma, kā arī no atšķirīgajiem valstu ierobežojumu pasākumiem.
- 117 Šajā ziņā, tā kā attiecīgā pasākuma mērķis bija pēc iespējas saglabāt visas *Finnair* darbības un tas nav vērsts uz konkrētiem maršrutiem, ir jākonstatē, ka tam varēja būt tāda pati ietekme uz visām maršrutu kombinācijām, ko *Finnair* varēja veikt, pateicoties laika nišām un citiem šādi saglabājamiem aktīviem. Tādējādi Komisija apstrīdētā lēmuma 99. apsvērumā pamatoti konstatēja, ka, lai noteiktu *Finnair* ietekmi tirgū, tā varēja pārbaudīt konkurences spiediena esamību vai – tieši pretēji – tā neesamību uz šo aviosabiedrību lidostās, kurās tai bija laika nišas. Komisija to izvērtēja, pamatojoties it īpaši uz attiecīgās lidostas noslogotības līmeni un *Finnair* šajā lidostā piederošo nišu īpatsvaru.
- 118 Apstrīdētā lēmuma 100. apsvērumā Komisija uzskatīja, ka *Finnair* galvenokārt sniedza pasažieru aviopāravadājumu pakalpojumus, no un uz galveno bāzi un platformu (*hub*), proti, Helsinku lidostu.
- 119 Prasītāja nav norādījusi citas lidostas kā vien Helsinku lidostu, kas Komisijai būtu bijis jāpārbauda.
- 120 *Finnair* šajā lidostā piederošo laika nišu daļa, salīdzinot ar visām laika nišām šajā lidostā, 2019. gadā bija mazāka par 25 % (apstrīdētā lēmuma 100. apsvērumā). Turklāt, kā izriet no apstrīdētā lēmuma, pat sastrēgumstundu laikā šī lidosta nav pārslogota, ko prasītāja neapstrīd un ko Somijas Republika ir apstiprinājusi savā iestāšanās rakstā. Laika nišas ir pieejamas jaunpienācējiem jebkurā dienas laikā, tostarp tiem, kas kādā maršrutā vēlas konkurēt ar *Finnair*.
- 121 Šo iemeslu dēļ Komisija uzskatīja, ka *Finnair* Helsinku lidostā nebija būtiskas ietekmes tirgū (apstrīdētā lēmuma 101. apsvērumā).
- 122 Šo secinājumu neatspēko prasītājas arguments, kas balstīts uz to, ka *Finnair* 2019. gadā no Helsinku lidostas un uz to kopumā pārvadāja 68,4 % no visiem pasažieriem. Ar šo prasītājas izvirzīto argumentu nepietiek, lai pierādītu, ka *Finnair* šajā lidostā bija būtiska ietekme tirgū, ņemot vērā, ka tā nebija pārslogota un ka tajā lielā mērā jebkura laikā, tostarp sastrēgumstundās, bija pieejamas laika nišas esošajiem konkurentiem un jaunpienācējiem, un tādējādi tie varēja izdarīt faktiski konkurences spiedienu uz *Finnair* jebkurā no maršrutiem no šīs lidostas un uz to.
- 123 Lai apstrīdētu šo secinājumu, prasītāja aprobežojas ar apgalvojumu, ka Helsinku lidostas noslogotības līmenis un *Finnair* laika nišu skaits nekādi neliecina par šīs aviosabiedrības iespējamo būtisko ietekmi tirgū dažādos tās apkalpoto pilsētu pāros.
- 124 Tomēr, ņemot vērā šī sprieduma 120. punktā izklāstītos apstākļus, ir jākonstatē, ka *Finnair* laika nišu daļa tai neļauj traucēt dažādos *O&D* tirgus no Helsinku lidostas vai uz to, jo joprojām ir pieejams pietiekami daudz laika nišu. Turklāt prasītāja nav iesniegusi nevienu konkrētu pierādījumu konkurences spiediena neesamībai dažādos *Finnair* apkalpotajos maršrutos.
- 125 Turklāt, nepastāvot vajadzībai lemt par jautājumu, vai Komisijai bija jāpārbauda *Finnair* iespējamā būtiskā ietekme tirgū arī katrā no tās apkalpotajiem maršrutiem, ir jāatgādina, ka tad, ja Komisijai tiek pārņemts, ka tā nav sākusī formālu izmeklēšanas procedūru, prasītājai ir jāpierāda, ka informācijas un pierādījumu, kas bija vai varēja būt Komisijas rīcībā apstrīdētā lēmuma

- pieņemšanas datumā, novērtējumam bija jārada šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu atbilstoši šī sprieduma 20.–22. punktā minētajai judikatūrai. Šajā gadījumā tas nozīmē, ka prasītājam bija vismaz jāidentificē attiecīgie O&D tirgi un jāraksturo konkurences situācija šajos tirgos brīdī, kad Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu.
- 126 Taču prasītāja nav iesniegusi nekādu konkrētu informāciju, kas Vispārējai tiesai varētu izskaidrot, vai *Finnair*, iespējams, bija būtiska ietekme O&D tirgū, kurā tā darbojas.
- 127 Vienīgie šķēršļi, kas jaunpienācēju var atturēt konkurēt ar atbalsta saņēmēju, kurus norāda prasītāja, ir valsts kontrole pār *Finnair* un *Finavia* (Helsinki lidostas pārvaldītājs), *Finnair* kapacitāte darboties ar zaudējumiem un Covid-19 pandēmijas konteksts. Tomēr neviens no šiem argumentiem nav pietiekami pamatots, lai to varētu atbalstīt.
- 128 Pirmā argumenta pamatojumam prasītāja apgalvo, ka valsts kontrole pār *Finavia* ir atturējusi pēdējo minēto sadarboties ar zemo cenu aviosabiedrībām reģionālo lidostu attīstībai. Prasītāja arī apgalvo, ka *Finnair* atbalstīja Helsinku lidosta, jo tās lidostas maksas esot mazākas nekā citu aviosabiedrību lidostas maksas. Šā argumenta pamatojumam prasītāja norāda uz Komisijas Lēmumu (2012. gada 25. jūlijs) par pasākumu Nr. SA.23324 – C 25/07 (ex NN 26/07) – Somija *Finavia*, *Airpro* un *Ryanair* darbība lidostā *Tampere-Pirkkala* (OV 2013, L 309, 27. lpp.), tomēr nenorādot iemeslus, kā šis lēmums, kurš neattiecas uz Helsinku lidostu, pamato šo argumentu. Katrā ziņā prasītājas arguments attiecas uz Helsinku lidostas apsaimniekotāja *Finavia*, nevis saņēmējas rīcību. Pat pieņemot, ka prasītājas apgalvojumi ir pamatoti, koriģējošie pasākumi, kas, iespējams, būtu jāveic, attiektos uz *Finavia*, nevis *Finnair*, līdz ar to šie apgalvojumi pārsniedz šīs tiesvedības priekšmetu.
- 129 Otrā argumenta pamatojumam prasītāja atsauca uz dokumentu “*Ryanair Holdings PLC – Covid-19; Tirgus aktualitātes*”, kas pievienots prasības pieteikumam, datēts ar 2020. gada 1. maiju un kura autore ir pati prasītāja. Tomēr šajā dokumentā nav neviena elementa, kas pierādītu, ka *Finnair* attiecīgā pasākuma dēļ būtu darbojusies ar zaudējumiem.
- 130 Trešā argumenta pamatojumam prasītāja aprobežojas ar apgalvojumu, ka Covid –19 pandēmijas konteksts padara maz ticamu jebkādu jaunu dalībnieku ienākšanu Somijas gaisa transporta tirgū vai šī tirgus paplašināšanos. Tomēr, kā norāda Komisija, prasītāja nav precizējusi, kādā veidā pandēmijas ietekme varētu tikt ņemta vērā kā šķērslis iekļūšanai tirgū. Šis arguments arī nonāk pretrunā prasītājas apgalvotajam tās apsvērumu par Somijas Republikas iestāšanās rakstu 7. punktā, saskaņā ar kuru tās nesenā paplašināšanās Somijā pierāda citu aviosabiedrību – izņemot *Finnair* – spēju darboties un attīstīties Somijā Covid-19 izraisītās krīzes laikā. Atbilstoši iepriekš minētajam, šis arguments ir jānoraida.
- 131 Ņemot vērā visus šos apsvērumus un tā kā nav pierādījumu vai to piedāvājumu, kas pamatotu prasītājas apgalvojumus, ir jāsecina, ka trešā pamata ceturtais daļas ietvaros tā nav sniegusi nevienu netiešu pierādījumu šaubu esamībai Regulas 2015/1589 4. panta 3. un 4. punkta izpratnē. Līdz ar to šī daļa ir jānoraida.
- *Par diskriminācijas aizlieguma principa pārkāpuma netiešu pierādījumu*
- 132 Lai pierādītu, ka pastāv šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, prasītāja apgalvo, ka ar minēto pasākumu ir pārkāpts diskriminācijas aizlieguma princips. It īpaši prasītāja apgalvo, ka apstrīdētajā lēmumā ir piemērota atšķirīga attieksme pret to aviosabiedrību situāciju, kuras izmanto maršrūtus no Somijas un uz to, bez jebkāda objektīva pamatojuma sniedzot priekšrocības

- Finnair*. Komisija neesot pierādījusi ne vajadzību piešķirt atbalstu vienīgi *Finnair*, ne atšķirīgās attieksmes pret *Finnair* un citām aviosabiedrībām samērīgumu. Tā piebilst, ka tad, ja atbalsts tiktu piešķirts visām aviosabiedrībām, kas darbojas Somijā, atkarībā no to tirgus daļas, pasākuma mērķis tiktu sasniegts bez diskriminācijas. Prasītāja no tā secina, ka attiecīgais pasākums ir “acīmredzams ekonomiskā nacionālisma instruments”, kā to apstiprinot arī Somijas valdības paziņojums presei.
- 133 Komisija, kuru atbalsta Francijas Republika un Somijas Republika, apstrīd šo argumentāciju.
- 134 Diskriminācijas aizlieguma princips prasa, ka līdzīgas situācijas nevar aplūkot atšķirīgi un dažādas situācijas savukārt nevar aplūkot vienādi, ja vien šāda pieeja nav objektīvi pamatota (spriedums, 2008. gada 15. aprīlis, *Nuova Agricast*, C-390/06, EU:C:2008:224, 66. punkts; šajā nozīmē skat. arī spriedumu, 2018. gada 5. jūnijs, *Montero Mateos*, C-677/16, EU:C:2018:393, 49. punkts).
- 135 Atšķirīgas situācijas raksturojošie elementi un to salīdzināmais raksturs citastarp ir jānosaka un jānovērtē, ņemot vērā Savienības tiesību akta, ar ko ievieš šo atšķirību, mērķi. Turklāt ir jāņem vērā tās nozares principi un mērķi, uz kuru attiecas šis akts (spriedums, 2008. gada 16. decembris, *Arcelor Atlantique un Lorraine u.c.*, C-127/07, EU:C:2008:728, 26. punkts).
- 136 Turklāt jāatgādina, ka samērīguma princips, kas ir viens no vispārīgajiem Savienības tiesību principiem, nozīmē, ka Savienības iestāžu tiesību akti nedrīkst pārsniegt to, kas ir atbilstošs un nepieciešams, lai sasniegtu attiecīgajā tiesiskajā regulējumā noteiktos tiesiski pamatotos mērķus (spriedums 1984. gada 17. maijs, *Denkavit Nederland*, 15/83, EU:C:1984:183, 25. punkts), ar to saprotot, ka tad, ja ir iespēja izvēlēties starp vairākiem piemērotiem pasākumiem, ir jāizvēlas vismazāk apgrūtināošais un tā radītie traucējumi nedrīkst būt nesamērīgi ar sasniedzamajiem mērķiem (spriedums, 2019. gada 30. aprīlis, *Itālija/Padome (Vidusjūras zobenzivju zvejas kvota)*, C-611/17, EU:C:2019:332, 55. punkts).
- 137 Protams, citas aviosabiedrības zināmā mērā veicina Somijas savienojamību, un tās tāpat kā *Finnair* skar Covid-19 pandēmija un no tās izrietošie ceļošanas ierobežojumi. Tomēr, kā to norādījusi Komisija, dalībvalstīm nav pienākuma piešķirt atbalstu nolūkā novērst nopietnus traucējumus kādas dalībvalsts tautsaimniecībā LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 14. jūlijs, *Laudamotion/Komisija (Austrian Airlines; Covid-19)*, T-677/20, pārsūdzēts apelācijā, EU:T:2021:465, 54. punkts). Turklāt, kā precizēts šī sprieduma 30. un 31. punktā, atbalsts var būt paredzēts, lai novērstu nopietnus traucējumus kādas dalībvalsts tautsaimniecībā saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, neatkarīgi no tā, ka tas pats par sevi nenovērš šādus traucējumus. Tāpēc Somijas Republikai nav pienākuma piešķirt atbalstu visiem uzņēmumiem, kuri kaut kādā mērā sekmē tās teritorijas savienojamību.
- 138 Turklāt jānorāda, ka tāds individuālais atbalsts, kāds ir attiecīgais pasākums, pēc definīcijas labumu dod tikai vienam uzņēmumam, izslēdzot visus citus uzņēmumus, tostarp tos, kas atrodas situācijā, kura ir salīdzināma ar šī atbalsta saņēmēja situāciju. Tādējādi šāds individuāls atbalsts pēc savas būtības rada atšķirīgu attieksmi vai pat diskrimināciju, kas raksturīga minētā pasākuma individuālajam raksturam. Apgalvojot, kā to dara prasītāja, ka attiecīgais individuālais atbalsts ir pretrunā diskriminācijas aizlieguma principam, būtībā nozīmētu sistemātiski apšaubīt ikviena individuāla atbalsta saderību ar iekšējo tirgu tikai tā neizbēgami ekskluzīvā – un tādējādi diskriminējošā – rakstura dēļ, lai gan Savienības tiesības ļauj dalībvalstīm piešķirt individuālu atbalstu, ja vien ir izpildīti visi LESD 107. pantā paredzētie nosacījumi (spriedums, 2021. gada 14. aprīlis, *Ryanair/Komisija (Finnair I; Covid-19)*, T-388/20, pārsūdzēts apelācijā, EU:T:2021:196, 81. punkts).

- 139 Katrā ziņā, pieņemot, kā to apgalvo prasītāja, ka ar attiecīgo pasākumu ieviestā atšķirīgā attieksme, jo tā ir labvēlīga tikai *Finnair*, var tikt pielīdzināta diskriminācijai, ir jāpārbauda, vai tā ir pamatota ar likumīgu mērķi un vai tā ir nepieciešama, piemērota un samērīga šī mērķa sasniegšanai. Tāpat, ciktāl prasītāja atsauca uz LESD 18. panta pirmo daļu, ir jāuzsver, ka saskaņā ar šo tiesību normu ir aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ līgumu piemērošanas jomā, “neskarot tajos paredzētos īpašos noteikumus”. Līdz ar to ir jāpārbauda, vai šī atšķirīgā attieksme ir atļauta, ņemot vērā LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, kas ir apstrīdētā lēmuma juridiskais pamats. Šī pārbaude nozīmē, pirmām kārtām, ka attiecīgā pasākuma mērķim jāatbilst šīs pēdējās minētās tiesību normas prasībām un, otrām kārtām, ka attiecīgā pasākuma piešķiršanas kārtība, proti, šajā lietā, fakts, ka tas ir labvēlīgs tikai *Finnair*, ļauj sasniegt šo mērķi un nepārsniedz tam nepieciešamā robežas (spriedums, 2021. gada 14. aprīlis, *Ryanair/Komisija (Finnair I; Covid-19)*, T-388/20, pārsūdzēts apelācijā, EU:T:2021:196, 82. punkts).
- 140 Par attiecīgā pasākuma mērķi ir skaidrs, ka Covid-19 pandēmija nopietni traucēja Somijas ekonomiku un tai bija būtiska negatīva ietekme uz Somijas gaisa pārvadājumu tirgu. Minētajā kontekstā šī sprieduma 39.–41. punktā izklāstīto iemeslu dēļ attiecīgā pasākuma mērķis, proti, saglabāt *Finnair* darbietespēju un gaisa transporta pakalpojumus, varēja novērst nopietnus traucējumus Somijas tautsaimniecībā.
- 141 Runājot par attiecīgā pasākuma piešķiršanas kārtību, kā Komisija to ir norādījusi apstrīdētā lēmuma 84. un 85. apsvērumā un kā izriet no šī sprieduma 37.–41. punkta, *Finnair* būtiski veicināja Somijas ekonomisko attīstību un ārējo tirdzniecību, gan pateicoties tās nozīmīgajai lomai valsts un starptautiskajā savienojamībā, gan arī ar tās ekonomisko un sociālo nozīmi daudziem Somijas piegādātājiem un darba ņēmējiem.
- 142 Prasītāja uzskata, ka šie apstākļi neļauj pamatot atšķirīgo attieksmi, kas izriet no attiecīgā pasākuma. Attiecīgais pasākums neesot samērīgs, jo ar to *Finnair* esot piešķirts viss atbalsts, lai gan tās daļa Somijas savienojamības nodrošināšanā esot starp 45 % un 67 %.
- 143 Tomēr, ņemot vērā tās svarīgo lomu iekšējās un starptautiskās savienojamības jomā, kā arī tās ekonomisko un sociālo nozīmi Somijā, kas jau tika konstatēta trešā pamata pirmajā daļā, ir jāatzīst, ka *Finnair* saimnieciskās darbības nepārtrauktības nodrošināšana drīzāk varēja palīdzēt novērst nopietnus traucējumus Somijas tautsaimniecībā nekā citu aviosabiedrību darbību, kuras darbojās – mazākā apjomā nekā *Finnair* – Somijā. Ne no viena no Vispārējās tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem neizriet, ka prasītāja vai kāda cita aviosabiedrība, ņemot vērā tās lomu Somijas valsts un starptautiskajā savienojamībā un tās ekonomisko un sociālo nozīmi Somijā, Somijas ekonomikai un tās atveseļošanai būtu bijusi tikpat nozīmīga kā *Finnair*.
- 144 Par jautājumu, vai attiecīgais pasākums pārsniedz to, kas nepieciešams nospraustā mērķa sasniegšanai, Komisija apstrīdētā lēmuma 89. apsvērumā ir norādījusi, ka plānotā kapitāla palielināšana, it īpaši valsts dalība, bija mazāka par paredzētajiem zaudējumiem. Komisija no tā secināja, ka attiecīgais pasākums nepārsniedza *Finnair* kapitāla struktūras atjaunošanu, kāda tā pastāvēja 2019. gada 31. decembrī, proti, pirms Covid-19 pandēmijas.
- 145 Prasītāja neapstrīd šos faktus. Tā vienīgi apgalvo, ka attiecīgais pasākums ir nesamērīgs, jo tas attiecas tikai uz *Finnair*, un apgalvo, ka runa ir par “acīmredzamu ekonomisko nacionālismu”.

- 146 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jāatgādina, ka Komisijai nav nekāda pienākuma pārbaudīt, vai Somijas Republikai papildus *Finnair* saglabāšanai bija jāpaplašina atbalsta saņēmēju loks, jo lēmumā par valsts garantiju, kā arī apstrīdētajā lēmumā ir juridiski pietiekami pierādīta nepieciešamība saglabāt *Finnair* ieguldījumu Somijas tautsaimniecībā.
- 147 Otrkārt, atbalsts, kas atbilst LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta nosacījumiem, kā tas ir šajā lietā, var tikt piešķirts uzņēmumam, kura kapitāldaļu vairākums pieder attiecīgajai dalībvalstij. Līdz ar to, kaut arī Somijas valdības paziņojumā presei, uz ko atsaucas prasītāja un kas pievienots prasības pieteikuma pielikumā, ir uzsvērts, ka Somijas Republika rīkojas kā “atbildīgs īpašnieks”, ar to nepietiekot, lai pierādītu, ka attiecīgais pasākums ir “ekonomiskā nacionālisma” pasākums. Turklāt jāatzīst, ka minētajā paziņojumā presei ir minēts *Finnair* nodrošināto maršrutu nozīmīgums attiecībā uz Somijas apgādes nodrošināšanu, preču pārvadājumiem un pasažieru pārvadājumiem, kā arī šī uzņēmuma ietekme uz valsts tautsaimniecību. Tādējādi tas apstiprina Komisijas vērtējumus par *Finnair* nozīmi, lai novērstu nopietnus traucējumus Somijas tautsaimniecībā.
- 148 No tā izriet, ka katrā ziņā un tiktāl, cik ar attiecīgo pasākumu ieviesto atšķirīgo attieksmi varētu pielīdzināt diskriminācijai, bija pamatoti attiecīgo pasākumu piemērot vienīgi *Finnair*.
- 149 Tātad nav pierādīts, ka Komisijai, izvērtējot attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, būtu vajadzējis būt šaubām Regulas 2015/1589 4. panta 3. un 4. punkta izpratnē. Tas vien, ka prasītāja atsaucas uz apgalvoto Komisijas praksi saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu, nevar mainīt šo secinājumu.

– *Par pakalpojumu sniegšanas brīvības un brīvības veikt uzņēmējdarbību pārkāpuma netiešu pierādījumu*

- 150 Būtībā prasītāja apgalvo – tā kā attiecīgais pasākums pārsniedz to, kas nepieciešams atbalstam noteiktā mērķa sasniegšanai, tas nepamatoti ierobežo pakalpojumu sniegšanas brīvību un brīvību veikt uzņēmējdarbību, kas radot šaubas par tā saderību ar iekšējo tirgu. Šajā ziņā prasītāja apgalvo, ka attiecīgā atbalsta piešķiršana vienīgi *Finnair* sadrumstalo iekšējo tirgu un aviosabiedrību gadījumā ierobežo to tiesības brīvi sniegt gaisa pārvadājumu pakalpojumus iekšējā tirgū, kas tām piešķirtas ar Eiropas darbības licenču sistēmu, kas paredzēta Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1008/2008 (2008. gada 24. septembris) par kopīgiem noteikumiem gaisa pārvadājumu pakalpojumu sniegšanai Kopienā (OV 2008, L 293, 3. lpp.).
- 151 Komisija, ko atbalsta Francijas Republika un Somijas Republika, apstrīd šo argumentāciju.
- 152 Jāatgādina, ka pakalpojumu sniegšanas brīvībai ir pretrunā tādu valsts tiesību aktu piemērošana, kas padara pakalpojumu sniegšanu starp dalībvalstīm grūtāku par pakalpojumu sniegšanu tikai vienas dalībvalsts teritorijā, neatkarīgi no tā, vai pastāv diskriminācija pilsonības vai dzīvesvietas dēļ (spriedums, 2003. gada 6. februāris, *Stylianakis*, C-92/01, EU:C:2003:72, 25. punkts). Katrā ziņā ir jākonstatē, ka saskaņā ar LESD 58. panta 1. punktu pakalpojumu sniegšanas brīvību transporta jomā reglamentē noteikumi, kas izklāstīti sadaļā par transportu, proti, LESD VI sadaļā. Tātad primārajās tiesībās pakalpojumu sniegšanas brīvība transporta jomā ir pakļauta īpašam juridiskajam režīmam (spriedums, 2014. gada 18. marts, *International Jet Management*, C-628/11, EU:C:2014:171, 36. punkts). Tātad LESD 56. pants, kurā nostiprināta pakalpojumu sniegšanas brīvība, kā tāds nav piemērojams gaisa pārvadājumu jomai (spriedums, 2011. gada 25. janvāris, *Neukirchinger*, C-382/08, EU:C:2011:27, 22. punkts).

- 153 Tālab gaisa transporta pakalpojumu liberalizācijas pasākumus var piemērot, tikai pamatojoties uz LESD 100. panta 2. punktu (spriedums, 2014. gada 18. marts, *International Jet Management*, C-628/11, EU:C:2014:171, 38. punkts). Savienības likumdevējs, pamatojoties uz šo tiesību normu, kuras mērķis tieši ir noteikt pakalpojumu sniegšanas brīvības principa piemērošanas nosacījumus gaisa transporta nozarē, jau ir pieņēmis Regulu Nr. 1008/2008 (pēc analogijas skat. spriedumu, 2003. gada 6. februāris, *Stylianakis*, C-92/01, EU:C:2003:72, 24. punkts).
- 154 Šajā lietā jānorāda, kā būtībā apgalvo prasītāja, ka attiecīgais pasākums ir brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojums, jo no tā labumu gūst vienīgi *Finnair*.
- 155 Lai gan attiecīgais pasākums tik tiešām attiecas uz individuālu atbalstu, no kura labumu gūst tikai *Finnair*, prasītāja nepierāda, kādā veidā šis ekskluzīvais raksturs varētu aviosabiedrības atturēt veikt uzņēmējdarbību Somijā vai sniegt gaisa pārvadājumu pakalpojumus no šīs valsts un uz to. Prasītāja citastarp nav arī identificējusi faktiskos vai juridiskos elementus, kas liecinātu, ka šim pasākumam ir ierobežojoša ietekme, kas pārsniedz LESD 107. panta 1. punktā paredzētā aizlieguma ietekmi. Gluži pretēji, kā tika nospriests šī sprieduma 139.–148. punktā, šī ietekme ir nepieciešama un samērīga, lai novērstu Covid-19 pandēmijas radītos nopietnos traucējumus Somijas tautsaimniecībā atbilstoši LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā paredzētajām prasībām.
- 156 Tātad attiecīgais pasākums nevar būt šķērslis brīvībai veikt uzņēmējdarbību vai pakalpojumu sniegšanas brīvībai. No tā izriet, ka prasītājai nav pamata pārmest Komisijai, ka tā nav pārbaudījusi šī pasākuma saderību ar brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību, ne, *a fortiori*, apgalvot, ka Komisijai šajā ziņā būtu vajadzējis šaubīties.
- 157 No visa iepriekš minētā izriet, ka trešajā prasības pamatā prasītāja nav sniegusi netiešus pierādījumus šaubu esamībai Regulas 2015/1589 4. panta 3. un 4. punkta izpratnē. Tādējādi trešais pamats ir jānoraida kopumā.

Par ceturto pamatu – pamatojuma neesamību

- 158 Prasītāja apgalvo, ka Komisija nav izvērtējusi vairākus elementus, kas ir būtiski, lai konstatētu atbalsta saderību ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu un pagaidu regulējumu. Pirmkārt, Komisija neesot noteikusi, kādā veidā pasākums, kas attiecas uz *Finnair*, pats par sevi varētu novērst nopietnus traucējumus Somijas tautsaimniecībā. Otrkārt, Komisija neesot norādījusi iemeslus, kuru dēļ *Finnair* rīcībā nebija nekādu citu rekapitalizācijas līdzekļu, kā vien attiecīgais pasākums. Treškārt, Komisija neesot paskaidrojusi, kā esošo akcionāru dalības vērtības samazināšanās varētu aizstāt pamudinājumu *Finnair* atpirkt valsts kapitāldaļas. Ceturtkārt, Komisija neesot veikusi pat rezumējošu attiecīgā pasākuma pozitīvās un negatīvās ietekmes izsvēršanu. Piektkārt, Komisija neesot norādījusi iemeslus, kuru dēļ *Finnair* ietekme tirgū bija jāizvērtē, ņemot vērā tikai Helsinku lidostas noslogotību, kā arī iemeslus, kuru dēļ tai šādas ietekmes nebija. Sestkārt, Komisija neesot izvērtējusi, vai attiecīgais pasākums nav diskriminējošs un vai ar to tiek ievēroti pakalpojumu sniegšanas brīvības un brīvības veikt uzņēmējdarbību principi.
- 159 Komisija, kuru atbalsta Somijas Republika, apstrīd šo argumentāciju.

- 160 Jāatgādina pastāvīgās judikatūras atziņa, ka LESD 296. pantā prasītajam pamatojumam ir jābūt atbilstošam attiecīgā tiesību akta būtībai un tajā skaidri un nepārprotami jābūt norādītai attiecīgo tiesību aktu pieņemušās iestādes argumentācijai, lai ļautu ieinteresētajām personām uzzināt veiktā pasākuma pamatojumu un kompetentajai tiesai īstenot kontroli. Prasība norādīt pamatojumu ir jāvērtē atkarībā no lietas apstākļiem, jo īpaši no izskatāmā tiesību akta satura, norādītā pamatojuma rakstura un interesēm paskaidrojumu saņemšanā, kas var būt šī tiesību akta adresātiem vai citām personām, kuras tas skar tieši un individuāli. Netiek prasīts, lai pamatojumā tiktu norādīti visi atbilstošie faktiskie un juridiskie apstākļi, jo jautājums par to, vai tiesību akta pamatojums atbilst minētā panta prasībām, ir jāizvērtē, ņemot vērā ne tikai šā tiesību akta formulējumu, bet arī tā kontekstu, kā arī visu attiecīgo jomu regulējošo tiesību normu kopumu (spriedumi, 2008. gada 15. aprīlis, *Nuova Agricast*, C-390/06, EU:C:2008:224, 79. punkts, un 2011. gada 8. septembris, Komisija/Nīderlande, C-279/08 P, EU:C:2011:551, 125. punkts).
- 161 Pirmkārt, runājot par pamatojumu attiecībā uz attiecīgā pasākuma spēju pašam novērst nopietnus traucējumus Somijas tautsaimniecībā, ir jāatgādina, ka LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā nav prasīts, lai attiecīgais atbalsts pats par sevi varētu novērst nopietnus traucējumus attiecīgās dalībvalsts tautsaimniecībā. Tātad Komisijai šajā sakarā pamatojums nebija jāsniedz.
- 162 Otrkārt, par apstrīdētā lēmuma pamatojumu attiecībā uz citiem līdzekļiem, kā *Finnair* palielināt savu pašu kapitālu, Komisija pietiekami skaidri un precīzi, kā tas izriet no šī sprieduma 49., 51. un 53. punkta, ir izskaidrojusi iemeslus, kuru dēļ tā uzskatīja, ka Somijas iestādes bija pierādījušas, ka citi līdzekļi pašu kapitāla iegūšanai pietiekami drīz nebija pieejami.
- 163 Treškārt, runājot par apstrīdētā lēmuma pamatojumu attiecībā uz iespējamo mijiedarbību starp esošo akcionāru dalības vērtības samazināšanas līmeni un *Finnair* valsts kapitāldaļu pārpirkšanu, ir jākonstatē, ka katrā ziņā, kā tas izriet no šī sprieduma 72. punkta, Komisija apstrīdētajā lēmumā ir juridiski pietiekami norādījusi iemeslus, kuru dēļ attiecīgais pasākums atbilda LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem, kaut arī tajā nebija paredzēts progresivitātes mehānisms.
- 164 Ceturtkārt, attiecībā uz apstrīdētā lēmuma pamatojumu saistībā ar attiecīgā pasākuma pozitīvās un negatīvās ietekmes izsvēršanu pietiek norādīt, kā izriet no šī sprieduma 106.–110. punktam – šāda izsvēršana nav prasīta ne LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā, ne pagaidu regulējumā. Tāpēc Komisijai tam pamatojums nebija jāsniedz.
- 165 Piektkārt, attiecībā uz pamatojumu par *Finnair* būtisko ietekmi tirgū apstrīdētā lēmuma 98.–102. apsvēruma interpretācija ļauj konstatēt, ka Komisija ir pietiekami izklāstījusi savu pieeju šajā jautājumā, iemeslus, kuru dēļ tā izvēlējās šo pieeju, un motīvus, kas ir pamatā secinājumam, ka šai aviosabiedrībai šādas ietekmes nebija.
- 166 Sestkārt, attiecībā uz pamatojumu saistībā ar diskriminācijas aizlieguma, pakalpojumu sniegšanas brīvības un brīvības veikt uzņēmējdarbību principiem ir jākonstatē, ka apstrīdētajā lēmumā ir elementi, kuri minēti šī sprieduma 36. punktā un kuri ļauj saprast *Finnair* īpašo nozīmi Somijas savienojamībai un tautsaimniecībai, kā arī iemeslus, kuru dēļ Somijas Republika šo sabiedrību ir izvēlējusies kā vienīgo attiecīgā pasākuma saņēmēju.
- 167 No tā izriet, ka apstrīdētais lēmums ir pietiekami pamatots un tātad ceturtais pamats ir jānoraida.
- 168 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, prasība ir jānoraida kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 169 Atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājam spriedums ir nelabvēlīgs, tai ir jāpiespriež segt savus, kā arī atlīdzināt Komisijas tiesāšanās izdevumus saskaņā ar tās prasījumiem.
- 170 Turklāt saskaņā ar Reglamenta 138. panta 1. punktu dalībvalstis, kas iestājušās lietā, savus tiesāšanās izdevumus sedz pašas. Tātad Francijas Republika un Somijas Republika savus tiesāšanās izdevumus sedz pašas.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (desmitā palāta paplašinātā sastāvā)

nospriež:

- 1) **Prasību noraidīt.**
- 2) ***Ryanair DAC* sedz savus, kā arī atlīdzina Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus.**
- 3) **Francijas Republika un Somijas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.**

Kornezov

Buttigieg

Kowalik-Bańczyk

Hesse

Petrлік

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2022. gada 22. jūnijā.

[Paraksti]